

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Metropolis Salisbvrgensis

Continens Fvndationes Et Erectiones Monasteriorvm, Et Ecclesiarum
Collegiatarum, &c. per Boiarum, ac loca quædam vicina

Hund, Wiguleus

Monachii, 1620

Altaich Inferivs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13578

**FVNDATIONES ET
ERECTIONES MONASTERIO-
RVM, ET ECCLESIA RV M COLLEGIATA-
RVM, &c. PER BOIARIAM, AC LOCA
QVÆDAM VICINA.**

ALTAICH INFERIVS.

A MPLISSIMUM ac ditissimum Monasterium Benedictini ordinis, in Bauaria inferiori ad Danubium situm. Vnde verò Altaich inferius & superius nomen ac originem habeant, nempe à duabus vetustissimis & prodigiôsæ magnitudinis quercubus, in ripa Danubij, quo frequens populus gentilis coibat, & victimas immolabat, quæ loca Boij post receptam Christianam religionem in templa, ac inde in Cœnobia commutauerunt, vide latius Ioannem Auentinum in Annalibus suis, lib. 3. fol. 257.

FVNDATVM est hoc Monasterium sicut & Altaich superius, ac pleraque alia consilio S. Pirminij, Episcopi Metensis, ab Vtilone Duce Bauariæ, in honorem S. Maurtij, anno 741. Sub Zacharia Pontifice Maximo, & subinde licet ab eodem Duce Vtilone multis prædiis & possessionibus ditatum, bellis tamen & incendiis vastatum & attenuatum fuit. Instauratum verò est per Imperatores & Reges Romanos, qui illud maximis muneribus & priuilegiis auxerunt. sicuti hoc ipsum testantur Annales eiusdem Monasterij. Tassilo, filius Vtilonis, plurima prædia huic Monasterio dedit, quorum magnam partem per discordiam Principum amisit. Carolus Magnus tradidit huic Monasterio priuilegia immunitatis, & prædiū in Spitz & in Bachouia in Austria, anno 812. Chronica Monasterij Altaichens. Georgij Abbatis habet, quòd postquam Carolus Magnus terram Auarorum siue Pannoniam, quæ nunc Austria est, octo annis perdomisset, expulsis Auaris, totam inter Ecclesias Bauariæ, Pontifices, Abbates, Comites & Barones diuiserit, & Monasterio Altaich magnam partem tradiderit, quam hodie alij occuparint. Ludouicus item, Caroli magni Nepos, Orientalis Franciæ Rex, tradidit Ecclesiæ Altaichensi quædam priuilegia, immunitates, & in suam tutelam recepit, &c. anno 843.

*Omnia ac
singula
Imp. Regis
ac Prince-
pum Priuilegia & Co-
cessiones, de
quibus hic
passim sit
mentio, se-
quuntur
suo ordine
paulo infra
subit. &*

Huius Ludouici tempore, Gotsbaldo, Abbati & Cœnobio, factus est Episcopus Herbipolensis, qui ab eodem Ludouico impetrauit Monachis potestatem eligendi ex se Abbatem, huic oneri idoneum. Auent. lib. 4. fol. 316.

ILLE idem Episcopus Herbipolensis impetrauit ab eodem Ludouico, ut si biliceret, tanquam Administratori, bona & possessiones Monasterij pro aliis cõmodis possessionibus permutare.

SVPRADICTVS item Ludouicus dedit eidẽ Gotsbaldo, Abbati & Cœnobio, in villa Engolsta, (communiter hodie dicta Ingolstat) duas Ecclesias, vulgariter den Herrenhof/ curiam dominicã cũ ædificiis desuper positis, cum pertinentiis, agris & pratis, Ictẽ XII. Huobis, ad curiam seu prædiū illud pertinentibus; qui

Metrop. salisb. Tom. II.

A

& Cœ-

& Cœnobium in suam tutelam suscepit, & datis priuilegijs, illud ab omni exactione & onere exemi.

*Vid. in ad-
uersar. Hi-
stor. Boica.*

ANROLDVS Dux Bauariæ, dictus malus, ambiens Imperiũ & rebellans Conrado & Heinrico Aucupi, Rom. Regibus, pleraq; huius Monasterij bona tam in Austria, quàm in Bauaria diripuit, ac militibus suis distribuit; hinc norma monastica ibidem defecit, tamen sub regula Canonicorum vsq; ad tempora Ottonis tertij, quasi per centum annos permanfit, qui consilio S. Wolfgangi Ratisbon, & Piligrini Pataviensis, Episcoporum, eundem locum regulæ priori Benedictinorum restituit, iuxta Annales huius Monasterij. Sed Auent. hanc reformationem tam huius quàm aliorum Monasteriorum Bauariæ Heinrico sancto Imperatori ascribit, fol. 507. vteunq; fit, Henricus sanctus, motus sanctitate beati Gothardi, apud Altaich inferius nati, eiusq; discipuli beati Guntheri eremitæ, quorum secretis consilijs priuatim utebatur, largissimus ac beneficentissimus erga hoc Monasterium fuit, recipiens in suam tutelam, immunitatem dans, ac tradens decimam in Mundrichingen, & prædium in Sifhouen, Item Flinspach, & mutam & teloneum in Hengersperg, & mutam in Zvvisel, & alia, anno 1000. quorum magnam partem à Degenbergen. occupatum Georgius Abbas Altaichen. in sua Chronica refert.

In alio diplomate, de anno 1005. Henricus S. Imper. reddi iubet vi ablatam villam Flinspach, in pago Svreinibgovv, Comitatu Thiemonis Comitit, & quicquid inter Winzer & Hofakirchum, &c.

CONRADVS Salicus dedit Cœnobio Alteichen. montem S. Gothardi in Kirhperg, cum adiacentibus prædijs & syluis, anno 1040.

HENRICVS tertius Imper. obiuge seruitium Abbatis Ratemundi Altaichen. dat decem mansos Zaione, in præsidij termino Sigefridi Marchionis, in pago & Comitatu eiusdem, anno 1045.

IDEM rogatu Agnæ vxoris, Gebhardi Ratisbonen. Gebhardi Aichsteten. Episcoporum, dedit Ratemundo Abbati ob fidelia seruitia tres Regias Huobas in orientali pago, iuxta fluuium Schvvarza à termino proprietatis, quam possidet Vlricus, filius Thiemonis Comitit, &c. anno 1048.

IDEM Dietmaro Abbati in Comitatu Thiemonis Præsidis in villa Helgersperch tunicatum teloneum concedit, anno 1049.

B.

*Vendita
fuerunt
hæc duo
prædium
tem-
pore Abba-
tis Pauli.*

HENRICVS tertius, Rex Romanorũ, donauit huic Monasterio apud Storph prædium in Austria, iuxta fluuium Zaia situm, villam Wissenregen & Ecclesiam in Rinichoa, cum terminis nemorum Nordvvald, anno 1049.

CONRADVS tertius Imp. Sueuus huic Monasterio etiam multa donauit, iuxta Chronicam huius Monasterij, Fridericus Dux Austriæ Abtstorf liberum aduocatiã iubet esse. Datum in Castro Medlico, anno 1243.

CAROLVS quartus confirmauit priuilegia huius Monasterij, illudq; in suam tutelam recepit, vt testatur eius egregium diploma.

C.

*Vide infra
S. Maxi-
milianus
Imperator.
& ibid.
notata, sub
lit. D.*

SPECTAVIT itaq; hoc Monasterium Altaich inferius aliquando ad Imperium, Romanoq; Imperatori annum Canonem, quem seruitium Regale vocãrunt, soluit; Tandem cum ad tantam inopiam venisset, vt nec Monachos sustentare, nec Imperio debitum seruitium præstare possët, Fridericus primus Imperator illud cum omnibus pertinentiis & rebus, ac etiam cum aduocatiã & Ministerialibus, Eberhardo, Episcopo Bambergen. ita tradidit, vt Abbati & Monachis sua stipendia intacta & indiminuta permanerent, & census Imperialis Episcopo cederet, ipseq; illud Monasteriũ possideret, & Abbatem quemlibet sub homagio regalibus inuestiret, ipse Aduocatũ poneret & deponeret. De hac re extant duo diplomata, quorũ alterũ datum est, an. 1152. Aquisgrani, alterũ Papiæ, an. 1160.

CON-

CONFIRMAUIT hanc traditionem Eugenius Papa, nempe inuestituram & aduocatiā Abbatiæ de Altach, quæ regiæ dignitati competebant, cum his, quæ fisco regio annuatim soluebantur, iuribus tamen & stipendiis eiusdem Abbatiæ, Abbati & Monachis debitis indiminutis ac saluo iure Patauiensis Episcopi, &c. Datum Signiæ 18. Calend. Iulij.

IDEM Episcopus Eberhardus, inuestito deinde Abbate Boleslao, ipsum in confratrem & Concanonicum Ecclesiæ Bambergen. & collateralem ipsius & Successorum suorum recepit & statuit, vt Monachi, Clerici & Ministeriales, vnusquisq; in suo ordine maneret, vt illis inuitis nihil auferretur, aut iura ipsorum mutarentur, vt Ministeriales Monasterij iisdem iuribus vterentur, quibus alij Ecclesiæ Bambergensis Ministeriales, anno 1153.

ADVOCATI huius Monasterij erant olim Comites de Pogen, qui illam aduocatiā à Rom. Imp. in feudum acceperant, vsq; ad tempora Friderici primi Imper. qui Monasterium & aduocatiā Episcopo Bambergensi, vt supra dictū est, tradidit, à quo Berchtoldus Comes à Pogen, primò in beneficium accepit. Cum autem inter Albertum tertium, filium Berchtoldi, ex vna, & Comites Ortenbergenses, Rapotonem & Henricum, ex alia parte, propter hanc aduocatiā & alias quasdam causas, graue bellum exarsisset, in quo vtrinq; Monasterio grauissima damna illata sunt, & Albertus quartus, filius Alberti tertij, vnà cum fratre contra iustitiam & voluntatem Episcopi hanc aduocatiā violenter tenerent, Monasterio tam per se, quàm suos Subaduocatos, grauissima damna inferrent, sicuti infrà in Catalogo Abbatum latius explicatur; per Eckpertum Episcopum Bambergen. ab officio remoti sunt, & ius aduocatiæ Ludouico, Comiti Palatino Rheni, Duci Bauariæ, & Ottoni filio, & omnibus hæredibus eorum feudalibus in feudum concessum est, nempe hoc ius, quod à Patauia ex vtraq; parte Danubij, versus Ratisbonam & vltra protenditur; excepta villa Nesselbach, & aliis villis intermediis, vsq; ad Wintzer cum suis pertinentiis, quas Episcopus ab omni aduocatiā libera sibi reseruauit; hoc pacto, vt Duces de hoc iure nihil alienare, cōtentiq; esse debeant antiquo iure aduocatiæ, & quòd velint esse defensores Ecclesiæ Bambergensis, nec non omnium bonorum & iurium suorum. De hoc extat diploma Ludouici, sub sigillis ipsius & filij Ottonis, nec non serenissimi Domini Henrici, Regis Romanorum, aliquorum Episcoporum, ac Leopoldi Ducis Austriæ: Testes, Rupertus Comes de Castel, Conradus Præfectus de Nuernberch, & Hermannus Marchio de Baden, Ruedolph Palatinus Comes de Tubing, Ulrichus & Gerhardus, Comites de Helffenstain, Eberhardus & Otto, Comites de Eberstain, Hartman Comes de Tilling, Fridericus de Truheding, Godfridus de Hohenloch, Dapifer de Waltpurch, Conradus Pincerna de Wintersteten, Conradus de Winsperch. Acta Esselingi, anno 1228.

CONFIRMAUIT hoc etiam postea Ludouicus & Henricus, Duces Bauariæ, vt testatur Henricus Episcopus in quodam suo diplomate, quod Vidimus vocant. Datum, anno 1254.

QUANQVAM credibile est Ottonem Ducem demùm post obitum Alberti quarti, Comitis à Pogen, cuius frater vterinus, ac proinde legitimus Successor erat, in plenariam illius aduocatiæ possessionem venisse, qui Albertus an. 1242. vltimus illius familiæ decessit. Idē Otto Dux dedit priuilegium Althæ, vt primo genitus ex seruo Althæ & serua Ducis sit Monasterij, reliqui diuidantur æqualiter an. 1243. Cōfirmavit Henricus, filius Ottonis, an. 1256. Idē Otto Dux dedit Althæ decimas omniū bonorum, in cellariis & granariis Flinsperg, Weissenstein, Schüttenhouen an. 1246. Idem dedit decimas omniū bonorū, quæ illi ex morte Rapatonis Palat. Comit. obuenerunt, postquàm in cellaria & granaria collecta,

anno 1249. Sed filius eius Henricus Dux reuocauit priuilegium patris, de exemptione mutæ, anno 1255. qui tamen dedit decimas in Rottal & in Marchanftain, per commutationem aliquorum prædiorum. Otto, filius huius Henrici, Rex Vngarie, dedit priuilegium falis, sine muta & teloneo vehendi in Burekhauſen & Schärding, anno 1301. Stephanus item frater Ottonis prohibuit, ne aliquis Laicorum, contra Canonica ſtatuta, res huius Eccleſiæ, vel etiam morientium Clericorum ſibi uſurpare præſumat.

ITA deinde uſq; in præſentem diem Abbates dicti Monafterij bona temporalia ab Episcopis Babenbergensibus in feudum acceperunt & ſoluerunt 27. libras denariorum Bambergensium, quæ faciunt 38. libras Hallensium: Aliquando Episcopo datus est equus, Marſchalco, & aliis tribus Officialibus Episcopi, cui libet vna marca Argenti, pro qua concordarunt, anno 1476. & ſoluerunt pro qualibet 6. flor. Rhenen. Item Cancellariæ 16. flor. Rhenen. Camerario & Cancellario 5. floren. Rhenen. anno 1491. pro vna marca ſoluti ſunt quatuor Officialibus 7. floren. Rhenen. & vna quarta. Et nota, quod iſti Abbates iurant Episcopo & eius Successoribus Catholicis; unde, mortuo Episcopo, non tenetur Abbas iterum homagium facere, ſed mortuo Abbate tenetur Successor, & iſtud est de iure Canonice veritatis, cum glosſa, extra de iurciurando, ac etiam de cõſuetudine dicti Monafterij.

D. MAXIMILIANVS Imperator tutelam Monafterij & ius aduocatiæ Alberto Duci Bauariæ, & omnibus eius hæredibus masculis in perpetuum tradidit, anno 1506. Ita vt Cœnobium omne id præſtet eidem Duci, quod præſtare debuit Imperatori & eius Successoribus.

Vid. in aduerſar. hiſtor. Bauar.

SEPULTI ſunt in hoc Monafterio, Berchtoldus, Comes Schyren. qui rebellis fuit Ottoni I. Imp. amicitino ſuo. Nam fuit hic filius Arnolphi primi, Co. Schyren. Nepos Arnoldi, mali Ducis Bauariæ, &c. vnà cum filio ſuo Henrico, Duce Carinthiæ, qui obiit anno 989. Teſte Iohan. Auent. lib. 5. annalium, fol. 500. 503. 506. 639. quem vide.

E.

ABBATES ALTHAE INFERIORIS.

I. **E**BERSWINDVS anno ſexto Taſſilonis Ducis, qui eſt fundationis 13. Puringæ prædium datum Altach, ſub hoc Abbate.

II. **W**OLFBERTVS anno Ducatus Taſſilonis XXX. & XLII. Taſſilo vir illuſtris, Dux Bauarorum, tempore huius Abbatis Wolfberti, año Ducatus ſui XXX. filij ſui Diethonis primo, recordans, maiores ſuos templa, Cœnobia conſtruxiſſe & dirãſſe, ipſe quoq; vnum conſtruxit iuxta fluentia Chremiſſe, in honorem S. Saluatoris dedicauit, & dedicatum tradidit; Abbatem conſtituit cum Monachis, &c. tradens omnes homines, qui ibi habitant, & ibi cuncta culta & inculta Salmani à Sulzipach, & ibi homines falcoquentes, &c. Teſtes, Vergilius Episcopus, ſcilicet Salisburgenſis, Simpertus Episcopus, ſcilicet Ratiſbonenſis, Baltherus Episcopus, ſcilicet Patauienſis, Oportunus Abbas, Wolfbertus Abbas, videlicet Altaichen. Atto Abbas, ſcilicet Manſen. Caozich Abbas, Hrothart Abbas, Vtih Comes, Magilo Comes, Salincho Comes, Reginold, Adalger, &c. acta in prædicto Monafterio.

Fundatio Chremiſſe, ſeu Rzemboſmünſter.

III. **V**ROLPHVS, tempore Caroli Magni, aliàs Fulradus, ex diplomate Caroli Magni, qui hunc Abbatem ad Concilium in Saxonia, cum hominibus bene armatis & aliis neceſſariis vocat.

TEVT-

COLLEGIOR. PER BOIARIAM.

5

T EVTPALDVS, tempore Ludouici Pij Imperatoris, filij Caroli Ma-	III.
gni.	
G OZBALDVS, tempore Ludouici Regis Ostrofranciæ & Bauariæ Nepo-	V.
tis Caroli filij Ludouici prædicti. Hic à Gregorio Papa accepit membra SS.	
Fœlicis & Agapiti, qui Iſerhouen ſtabilit.	
O TGARIVS, Idem Ludouicus Rex conſtituit eum, qui multa beneficia	VI.
ac bona, tam propria quàm ſuorum fidelium, de ipſorum conſenſu huic	
Monaſterio contulit, iuxta diplomata ibi.	
W OLFBERTVS ſecundus, tempore Caroli.	VII.
E BERSWINDVS ſecundus.	VIII.
G RIMALDVS Conradus Aduocatus.	IX.
O TBALDVS,	X.
C HVNIPERTVS * Rafoldus Aduocatus. * <i>Vid. Ekhardi cap. 10. f. 88. & cap. 15. f. 99.</i>	XI.
E GELOLPHVS,	XII.
A AARON, poſt defecit ordo, facti Canonici, 100. ferè annis.	XIII.
E RCHANBERTVS Abbas, Ottone tertio regnante, rexit 6. annis, anno	XIV.
990.	
S GOTHARDVS, Althæ inferiori natus, patre Ratmundo, à Friderico,	XV.
Archiepiſcopo Salisburgen. qui tunc Altach. in beneficio habuit, fit Acoly-	<i>Vid. Copin-</i>
thus & Subdiaconus, & ordinatur in Præpoſitum Canonorum, à Pilegrino	<i>ſul. Caroli</i>
Patauienſi Epifcopo ordinatur Diaconus, à S. Wolfgango Sacerdos, ſub Erchan-	<i>M. in gloſſ.</i>
berto Abbate, 12. Calend. Ianuarij. In hoc Cœnobio exiſtens Diaconus, Mona-	<i>p. 20.</i>
chatum vouit, anno 997. Fit Abbas, præſentibus S. Heinricho Duce, quibuſdam	
aliis Epifcopis & Proceribus Boiorum 6. Calend. Ianuarij ordinatur. Præſt 26.	
annis. Deinde anno 1022. fit Epifcopus Hildeshaimenſis, cui 16. annis præſt.	
Obiit anno 1038. Canonizatur, an. 1131. Albertus Cranz in Metropoli Hambur-	
gen. lib. 4. cap. 8. & 9. ponit S. Gothardum fuiſſe de familia Comitum Schyren-	
ſium & Wiſſſpacen. quod erroneum eſt, &c. Aduocati huius Monaſterij ſub	
Gothardo erant, Ripertus, Alſvinus, Albertus, Comites.	
W OLFRAMVS annos 4.	XVI.
R ATMVNDVS annos 23. Obiit anno 1048. ſub Heinricho tertio. Sub hoc	XVII.
Abbate Monaſterium cum omnibus ædificiis ſuis igne conſumitur, quod ab	
eo, auxilio S. Gothardi tunc Hildeshaimenſis Epifcopi, & Richerij Abbatis Caſ-	
ſinenſis reſtitutum eſt, anno 1033.	
R VPERTVS. Vlricus, Marquardus, Comites. Aduocati.	
D IETHMARVS annos ſex, ſub Heinricho tertio.	XVIII.
A DARHARDVS annos ſeptem. Meinhardus & Alſvinus, Aduocati.	XIX.
W ENZESLAVS annos ſex, annalium Boiariæ ſcriptor, ab Heinricho quar-	XX.
to Imp. ad Conuentû Mantuam miſſus, Auent. lib. 5. fol. 549. 550. Obiit 557.	
W ALKERVS ſub Heinricho IV. anno 1069. 1079. aliàs Waltgerus.	XXI.
W OLFRAMVS annos duos.	XXII.
R VPERTVS anno 1100.	XXIII.
L VIPOLDVS. Albertus Aduocatus.	XXIV.
A DALFRIDVS, XII. anno.	XXV.
C ONRADVS ſub Conrado tertio, anno 1146.	XXVI.
P OLISLAVS,	XXVII.
D IETERICVS.	XXVIII.
G ERHARDVS.	XXIX.
CVM Subaduocati nimis graſſarentur in Monaſteria Germaniæ, Adrianus	
quartus, Pont. Max. tempore Boleslai, Dietrici ſeu Gerhardi, Abbatum, nempe	
<i>Metrop. Salub. Tom. II.</i>	

circa annum, 1156. 7. vel 8. decreuit his verbis: Nos Eugenij Papæ instituta & Conradi & Friderici Imper. leges sequimur, qui nullum posthac in Teutonico regno Subaduocatum super aliquas Ecclesias decreuerunt vllatenus admitti. Omnibus igitur abiudicamus ius Subaduocatis. Fridericus Imper. sententia sua iudiciali prohibuit, Subaduocatos constitui, sub pœna amissionis iuris aduocatiæ. Extat diploma in Monasterio Wesselspronnen, de anno 1155.

IPSIS Aduocatis Heinricus quartus Imperator iam antea modum præscripserat, nempe primo ad placitum Aduocati solùm anno veniant, quando præceptum, secundo plus non exigant ibi, nisi 2. modios tritici 2. porcos, 3. cados vini vel medonis, 10. cados cereuisiæ, 5. modios auenæ in pabulum 30. equorum, &c.

XXX. VOLSGALCVS, Berchtoldus Aduocatus,

XXXI. VDALRICVS rexit annos sex.

XXXII. DIETMARVS secundus, annos 23.

XXXIII. POPPOL. annos 28.

ALBERTVS, Comes de Pogen, in magna caritate annonæ, in prouincia sua Abbati Popponi commutato ac vi vinum, ac frumentum ad valorem 200. librarum abstulerat. Abbas ipsum coram Rege Rom. ac Duce Bauariæ accusabat, Dux Concilium habiturus erat Straubingæ, Comes arbitris Baronibus terræ antea transegit, & dedit Monasterio tres curtes, vnâ Isarstorf, alteram, quâ D. Otto de Ratolstorff oppignoratam tenebat, tertiam, quam Conrado de Peuzkouden, Dapifero suo, ratione officij in beneficium tradiderat: Testes, Comes Rapoto, frater eius Heinricus, Co. de Ortenberch, D. Kalhochus de Kirchperg, D. Altmannus de Helingersperg, Gozbaldu de Schönenstain, Gerhochus de Fremleinsperg, Berchtoldus de Stainberg; Conradus Dapifer, Heinricus Pfolinger, Heinricus Polmer, Ebo de Palude, aliàs de Mos, Heinricus Iudex & frater suus Radolphus, Berchtoldus de Mitterfels, anno 1207. indictione 10. concurrentibus septem existentibus, regnante Rege Philippo foeliciter, Amen.

ALTMANNVS de Helingersperg arcem suam Helingersperg Testamento Monasterio huic legat. Abbas cum Conuentu, eam, ne ab alio occuparetur, solo æquare volens, ab Alberto Co. à Pogen fuit prohibitus, donec Poppo Abbas, data pecunia, eum in suam sententiam traxit, circa annum 1212. Auentinus in annalibus folio 662. &c. Berchtoldus Comes de Pogen obdelicta confirmat traditionem, quam fecit huic Monasterio, iturus Romam cum Ottone. Datum Plädling, anno 1217. regnante Friderico Imp. Testes, Rossel, Corat de Pâzenhauen, Albertus de Ouve, Wenigot de Puezkouen, puto esse Peuzkouen, qui fuit sub Abbate Poppone, Albertus de Haybach, &c.

f. Pflerko-
uen.

ALBERTVS Comes de Pogen fatetur, cum Poppo Abbas, cuius ipse Aduocatus, Rapotonem & Henricum Com. de Ortenberg, fratres, Alramum & Albertum de Hals, fratres de Ahusen, pro grauibis damnis sibi illatis, apud Cæsarem, Papamque grauissimè accusaret; ipsiq; in inuidiam Alberti Com. satisfacere recusarent, nisi ipse polliceretur & caueret publicè, ne quicquam de prædiis, quæ daturi essent, iure aduocatiæ posceret, nec horum ratione ab Abbate aut Cœnobio quicquam postularet, consentit, permittit, &c. ne pax interturbetur, cedit quoque in prædiis, quæ Babo & Albero, Domini de Cecholuing contulère Monasterio, precibus Popponis motus, quoniam, inquit, sæpius deliqui in D. Mauritium, &c. traditq; instrumentum publicum. nomina prædiorū, in quibus iuris Aduocati nihil habet Smidorf, Pering, Thaimerspach, Walchenstorf, Oxing, Imzing, conceditque si molestus fuerit ipse vel sui iudices, Abbas eligat ali-

um

um Aduocatum, Datum Plädling, anno 1222. Testes, Henricus de Pholing, Calhohus de Winzer, Albertus de Nusperg.

ALBERTVS. Abbas Windtbergæ, vendidit huic Poponi quædam, præsentem Aduocato, Comite Leupoldo, Item Berchtoldo de Stainberg, alijs; Comitibus ministris.

ALBERTVS Comes de Pogen confirmat traditionem fratris sui Berchtoldi mortui apud Damiatam, præsentem Luipoldo, Duce Austria, vt e morituro promiserat, de Ecclesia Emprukh, anno 1222. confirmat Otto Dux Bauariæ, anno 1242. Testes, Otto Comes de Gruenpach, Alramus de Hals, Alhardus de Prising, Sifridus de Frovvenberg, &c. Idem Comes Albertus, cum ex mandato Serenissimi Imperatoris Friderici in Apuliam iturus esset, obsecra commissa in Altacha Luipoldi fratris, bona iuste possessa ab Auis, Proauis, Progenitoribus, &c. Poponi Abbati tradidit, qui 47. libris ipsum Comitem a creditoribus liberauit, cui hætenus nullo beneficio responderat, dedit Pebrach, cum pertinentibus scilicet Vichtaha, Gerstal, Æniprukha, & quæ intra minus ad id pertinent: Testes, Beringerus Com. de Leonberg, Herman de Liechtenberge, Conradus de Wichs, Gerhochus de Fræmirchsperg, Albertus de Erlpach, Mengoz, & frater eius de Peuzkhounen, anno 1225.

BERCHTOLDVS menses septem.

CONRADVS annos 11. Menses septem.

DIETMARVS tertius annos decem. Anno 1233. 10. Calend. Octobris consecratur Templum S. Mauritij in Ingolstadt ab Henrico, Episcopo Aichtetensi, Magistro Hugone, Plebano, Canonico Ratisbonen. Diethmaro Abbate regnante.

XXXIII.

XXXV.

XXXVI.

Hic Dietmarus benè rexit, mitram per Hermannum Monachum impetrauit à Gregorio Papa, vide Auent. de hoc Abbate lib. 7. fol. 676.

HERMANNVS annos 30. Menses 10. dies 16. vir diligentissimus. Huic confirmat Otto Dux Bauariæ Eunibrukhe donationem factam à Berchtoldo, Comite de Pogen, fratre suo; ea tamen lege, si fateatur sine suo & patris sui Ludouici Ducis consensu, eam donationem nihil valuisse: Testes, Otto Comes de Gruenpach, Alramus de Hals, Alhardus de Prising, Sifridus de Frovvenberg, Chuno de Tuschendorf, Albertus Iudex de Straubing, &c. Datum Straubing, anno 1242. Otto Dux Bauariæ commutatione recepit ab Abbate Flinsperg Castrum, quod Albertus quondam Comes de Pogen, frater suus, in prædiis Altachæ extruxit, cui ipse successerat, quod opportunum esset ad tuendam prouinciã Monasteriumque cum pertinentiis, villa Flinspach, Miterdorf, Satlarn, &c. dat pro illis prædia meliora, consentientibus Ludouico & Henrico, Elisabeth, Sophia, Agnete, liberis suis, &c. Mundriching, 11. curias, 13. Huobas, molendinum cum hominibus, agris, prædium, in Ocalinga, curiam vnã Ingolstat, Huobam Otling, &c. vnã cum aliis quibusdam decimis ac iuribus, &c. sigillatum à Duce, Agnete vxore, Hermanno Abbate: Testes, Rudigerus Episcopus Pataviensis, Hermannus Comes de Tilling, Fridericus de Trucheding, Ludouicus filius Friderici & Gebhardus Landg. de Leuchtenberg, Gebhardus Comes de Rote-neck, Alramus de Hals, & Henricus de Paumgarten, liberi, Henricus Monasterij Præpositus, &c. anno 1244.

XXXVII.

Hic Hermannus ac Monasterio Albertus Episcopus Ratisbonensis, ob hospitalitatis obsequia, sibi & Antecessoribus exhibita, præcipuè ob religionem, de noualibus vbi prædia habent, duas decimarum partes dat, tertiam Parocho. Datum in Stauff, anno 1256.

COMES Albertus de Pogen iturus Hierusalem, venit Alrach, dederat Abba-

FVND. MONASTER. ET ALIOR.

ti Dietmaro Pebrach, Gerstal, quod renouauerat Naternbergæ, anno 1233. Sed cum Otto Dux, frater Alberti Com. hæc & alia post mortem Alberti, sibi retinisset in recompensatione Cambij prædiorum circa Flinsperg, & filius suus Henricus Dux Castrum Flinsperg destruxisset, ac prædium Mundriching, cum aliis quibusdam bonis Monast. occupasset; tandem restituit prædia circa Flinsperg, hoc est, villam Flinspach, Hermannò Abbati, anno 1257. & 1260. Testes, Sifrid. de Frauenberch, Vlricus de Tannberg, Henricus de Pholing, Gerhohus de Fremlinsperch, Marquardus Marschalcus de Schrofenhufen, Otto de Strubing.

ALBERTVS de Hals, hostis Henrici Ducis, multa damna Monasterio dedit. Opera autem Hermannì Abbatis per Legatum Pontificum excommunicatus, coactus cum Duce in gratiam redire, arbitrio Ducis & quatuor Ministrorum eius, dedit Monasterio Harbach. Actum Deckendorf, anno 1263. Arbitri, Sifridus de Fraunberg, Henricus de Pholing, Gerhochus de Fremlinsperg & Alberto Waller: Testes, Henricus Notarius, Otto de Fraunberg, H. de Ankouen, Albertus de Furt, Otto de Straubing, Cyrolphus Iudex, Ortliebus de Wald.

EODEM anno Hartliebus miles de Schvvarza dictus, de Lamina, dedit vnam Huobam pro leprosis; præsentibus Ottone Pataviensi, Leone Ratisbonen. Episcopis & Hermannò Abbate.

ISERHOVA per hostes Alberti Com. de Pogen ferè desolatâ, vepribus obsitâ, paceq; reddita, per mortem Comitis ab Ottone Duce Hermannus Abbas obtinuit campum diuidi per funiculos, iugera 12. Huoba iugerum habebat 12. piuangas, facta hæc partitio præsentè Hermannò, anno 1247.

FRATER Albertus, miseratione diuina Ratisbonen. Ecclesiæ Episcopus, Parochis, Decanis, Vicariis, &c. Decimarum, quæ noualia pendunt tertiam partem huic Hermannò Abbati, ob officia hospitalitatis tribuit. Datum Ratisbonæ Pontificatus die primo, anno 1260. Hic fuit Albertus Magnus. Auent. lib. 7. fol. 700. Hermannus hic Henrici Ducis inferioris Bauariæ liberorum lustricus Pater, Historiographus, Flinsperg, Kurrberg Castrum, Mosam turrim solo æquat, circa annum Domini 1267. Auent. fol. 705. Wilhelmus de Kirehperg, vxor Gertrud tradidèrè Castrum Kirchperg, Avv. Schvveinpach, &c. per Albertum de Hals, Hermannò Abbati ambo religiosam amplexi continentiam; confirmat traditione Henricus Dux Bauariæ: Testes, Albertus de Hals, Alberto Waller, Hiltprandus de Puechperg, H. de Ankouen. H. de Mastorf, Albertus Closner, Rinaldus de Eia, Hugo, Hartvicus, fratres de Freimdorf, Luipoldus de Haiming, Fridericus de Romsperch, H. de Pumpfling & alij. Datum Cham, anno 1267. Hermannus Abbas commutauit forum Regen, cum Henrico Duce, anno 1270.

IDEM Herman. Abbas redemit ius aduocatiæ à Conrado & Rumboto de Schvvarzenburg & Henrico Kelbelino, aliàs Vitulo, propter Colonos Althæ in Willenregen & Haslenberge, multa ab his passos, autoritate & iussu Henrici Ducis, qui se gratis patronum fore sponder, à Deo mercedem recepturus. Extat diploma Ducis, Datum Abach, anno 1272.

EODEM anno in Pogen, præsentè Henrico Duce, cessere quoq; Albertus & Henricus Kelbelini, patruelis iuri suo: Testes, Albertus de Hals, Alberto Waller, Henricus Phollinger, Aramus de Rottau, H. de Ankouen, Conradus de Nusperg, H. de Mosdorf, Magister curiæ, Berchtoldus de Starnberg, Reinoldus de Eia, Wicklerus Iudex, & gener suus Fridericus de Viechta, H. de Otting, Diethmarus de Puechouen de Mülhaim, Henricus de Helingerperg, Berchtoldus Iudex de Chamm, Sifridus de Grauenvisen, Henricus de Pumphiling, Conradus Hager, Luipoldus de Hainign, Henricus de Aurbach, Diepoldus Panholz, &c. Hermannus cessit Abbatix anno 1273.

ALBI-

ALBINVS annos sex, obiit Anno 1279. Hic emit Aduocatiam Ecclesie XXXVII.
Mundriching ab Ulrico Dapifero de Eckmül, Anno 1275. confirmat Hein-
ricus Dux, Anno 128.

VOLKMARVS annos tres. Seditioe à quibusdam Monachis contra hunc XXXIX.
Abbatem facta, Monasterium à cognatis Monachorum consciorum direp-
tum est: Abbas Danubium in fuga traiciens, eminus sagitta interfectus est. Hein-
ricus Dux inferioris Bauariæ Monachos conscios expulit, sex eorum cognatos,
cædis autores Strubingam ductos, ultimo supplicio affecit. Auent. lib. 7. fol.
716.

POPPO II. rexit annos sex. Henricus Gestelinus, vxor Kunigunt, cum filio XL.
Alramo, donat Monasterio prædium Mos, sub Poppone Abbate, approbat
Henricus Dux Bauariæ: Testes, Bernhardus Com. de Leonsperg, Albertus de
Hals, Wolfgerus de Wart, Pero de Anznkirchen. Datum Landau, anno.

WERNHARDVS annos 28. obiit 1317.

FRIDERICVS annos 5,

INGERVS annos 12. obiit 1335.

OTTO I. annos octo, obiit 1343.

PETRVS, hic cum conuentu cedit Ducibus Boiorum perpetuò, das Ge- XLV.
richt Helingersperg / May vnad Herbst Stewr / in dem Gericht Landaw / ANNO
1352.

OTTO secundus annos sex, obiit 1366.

ALTMANNVS annos 35.

IOHANN newlich Edel annos 12, obiit 1414. vel 13.

IOHANN secundus, annos 20.

ERHARDVS annos 19.

ALBERTVS annum vnum, periit naufragio in Isara, Anno 1453.

PETRVS secundus * annos 13.

WOLFGANGVS rexit annos octo, menses sex.

FRIDERICVS annos nouem, nominatus.

HVIC coadiutor datus, Pater Gregorius Hauer, Magister artium, qui scripsit LV.
Hac dicauit Georgio Duci Chronicam Anno 1478. Abbas deinde solum au-
toritatem habuit sub infula cantandi.

IOHANNES tertius, annos 13.

BERNHADVS 16. hebdomadas.

KILIANVS.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

L.

LI.

LII.

LIII.

LIIII.

LV.

* Cõsiliar.

Duci Ba-

uaria Lu-

donici.

LVI.

LVII.

LVIII.

L.

ADDITIONES.

*Sequuntur Caroli M. aliorumque Impm. Regum, & Principum
Diplomata huic Monasterio concessa.*

I.

A.

IN nomine Patris & filij & Spiritus sancti. CAROLVS Serenissimus Au- Privilegiũ
gustus à Deo coronatus, Magnus, pacificus, Imperator Romanorum Caroli M.
gubernans Imperium, qui & per misericordiam Dei Rex Francorum & Super Bre-
Longobardorum. Quicquid enim ob amorem omnipotentis Dei ad loca san- labn.
cto-

eorum venerabilium pro mercedis animæ nostræ augmento concedimus vel cōfirmamus, hoc nobis procul dubio ad æternam beatitudinem pertinere confidimus. Igitur notum sit omnium fidelium nostrorum magnitudini, præsentium scilicet & futurorum, quoniam nos in Eleemosyna nostra ad deprecationem GEROLDI Comitis fidelis nostri concedimus atque confirmamus ad Monasterium *S. Mauritij* quod est situm in Ducatu *Baioariorum*, in loco nuncupante *Alaha*, vbi *Orulfus* rector præesse videtur, locum quendam in *Auaris*, vbi *Bieloha* fluius *Danubium* ingreditur. Est autem æstimatio illius loci, quasi 40. mansorum. Qui locus sub omni integritate partibus memorati Monasterij per hanc nostræ auctoritatis largitionem vel confirmationem perpetuis temporibus proficiat in augmentis. Præcipientes ergò iubemus, vt nullus quilibet fidelium nostrorum memorato *Orulfo* Abbati, vel successoribus eius, aut monachis in memorato Monasterio vitã degentibus, vllam inquietudinem aut calumniam aut diminorationem de prædicto loco vllò vnquam tempore facere præsumat, sed perpetuis temporibus per hoc nostræ auctoritatis præceptum vel largitatis donum robustissimo iure pars ipsius monasterij teneat atque possideat. Et vt hæc præceptio nostra vel confirmatio nostris vel futuris temporibus melius conseruetur, de annulo nostro subtus sigillare iussimus. Datum 6. Cal. Decembr. anno Christo propitio Imperij nostri duo decimo. regni vero in Francia 44. atq; 37. in Italia, Indictione quinta. Actum *Aquisgranis* palatio regio, in Dei nomine feliciter.

Est annus
Christi 812.

II.

Ludouici
Fij super
emunitate
Ecclesie
An. 821.

si mundi.
burdo.

IN nomine Domini Dei & Saluatoris IESU Christi. *Hluodouicus* I. diuina ordinante prouidentia Imperator Augustus. Notum sit omnibus Episcopis, Abbatibus, Ducibus, Comitibus, Vicariis, Centenarijs vel agentibus, præsentibus scilicet & futuris. Qualiter vir venerabilis *Teutpaldus* Abbas ex monasterio, quod est constructum in honore *S. Mauritij* martyris, in loco qui dicitur *Alaha*, ad nostram veniens præsentiam indicauit nobis, quod per defensionem domini & genitoris nostri *Caroli* Imperatoris, vsq; in præsens tempus res & homines memorati Monasterij quieti absq; cuiuslibet iniusta interpellatione, residissent. Petiitque vt noseum cum rebus & hominibus supradicti Monasterij similiter sub sermone tuitionis nostræ susciperemus. Quod nos libenti animo fecimus. Idcirco has literas firmitatis nostræ ei conscribere iussimus, per quas iubemus atq; præcipimus, vt nullus nostrum aut iuniorum nostrorum, neq; ipsum *Teutpaldum* Abbatem, neque homines suos per quaslibet iniustas occasiones vexare, aut calumniã quamlibet ingerere præsumat, neque de rebus suis aut monasterij sui ad dominium eius legitime pertinentibus abstrahere vel minuere, vel paruum tollere muniatur. Sed liceat illi in monasterio suo & in possessionibus suis, ad eum legitime pertinentibus quiete absq; perturbatione residere, & nobis ac filiis nostris deseruire. Et si talis causã contra illum aut contra homines suos exorta fuerit, quæ absque graui & iniquo dispendio in patria illius definiri non possit, liceat illi & suis potestatem habere ad nos veniendi, vt in nostra præsentia causã, quæ contra illum vel suos exorta fuerit, iustum & legitimum terminum accipiat. Et vt hæc auctoritas nostris successorumque nostrorum temporibus firmiorem valeat obtinere vigorem, manu propria subtus firmauimus, & de annulo nostro eam iussimus sigillari.

Signum

Signum

Hludouici Serenissimi
Imperatoris, Sigibertus, ad vicem
Fredegisi Abbatis.

Data V. Cal. Aug. anno Christo propitio Hludouici piissimi Augusti octauo,
Indict. XIV. in Dei nomine Amen.

III.

In nomine Domini Dei & Saluatoris nostri IESU Christi. Hludouicus I. diuina ^{Erast. su-}
ordinante prouidentia Imperator Augustus. Si petitionibus fidelium no- ^{per Gra-}
strorum iusta petentium aurem serenitatis nostrae libenter accommodamus, & ^{uesdorf.}
regium morem exercemus, eosque proculdubio deuotiores in nostro habebi-
mus obsequio. Quapropter comperiat omnium fidelium nostrorum praesentium scilicet & futurorum industria, quia nos petenti cuidam Vasallo fidei
& familiari nostro Patagero concessimus ad proprium quandam villam iuris no-
stri prope fluuium Enisa, in Comitatu Geroldi Comitis, quae dicitur Granesdorf,
quae est sita in parte Sclauanorum, cum omnibus appenditiis suis, & de nostro iu-
re in ius & donationem praefati viri semper habendum contulimus. Hancita-
que villam cum toto aedificio, domibus, mancipiis, terris, cultis & incultis, pra-
tis, pascuis, syluis, aquis, aquarumue decursibus, molendinis, adiacentiis, per-
uiis, eticibus & regressibus, mobile & immobile, quae situm & ad inquirendum, totum
& ad integrum, quantumcunque ad praedictam villam pertinere videtur, cum
omni integritate eidem a praesenti die concedimus homini, & de iure nostro in
ius & potestatem eius liberalitatis nostrae conferimus gratiam; ita videlicet, ut
quicquid ab hodierno die & tempore, ipse & successores eius de praedictis rebus
& mancipiis, vel his quae ad eos pertinent iure potestatiuo facere vel iudicare
voluerint, per hanc nostrae auctoritatis largitionem libero, in Dei nomine per-
fruantur arbitrio faciendi quicquid elegerint. Et ut haec auctoritas largitionis
nostrae per curricula annorum Deo protegente inuiolabilem atque inconuul-
sam obtineat firmitatem, manu propria subtus firmauimus, & annuli nostri
impressionem signari iussimus. Datum XII. Cal. Ianuar. Anno Christo propi-
tio 21. Imperij Domini Hludouico piissimi Aug. Indict. 3. actum in loco ^{a Forfan an.}
quisgrani palatij, in Dei nomine Amen. ^{12. si nota}
^{nameri}
^{transfesta}
^{si sint.}
^{6 Anno}
^{Christi 835.}

IV.

Ludouicus diuina fauente gratia Rex Baioariorum. Cum regalis excellentia ^{Ludouici}
vniuersalis rationabilem petitionem ad effectum perducere satagit, non ^{11.}
solum ipsius, sed etiam cunctorum fidelium suorum animos ad fidelitatem de- ^{Super In-}
bitam sincerissime conseruanda promptiores deuotioresque efficit. Idcirca notum ^{golestat,}
esse volumus cunctis fidelibus sanctae Dei Ecclesiae, & Deo dispensante successio- ^{legenda sine}
ribus nostris, qualiter petente ac suggerente Gosbaldo venerabili Abbate & fidei ^{dubio In-}
nostro, complacuit nobis propter suum deuotissimum erga nostrae mansuetu- ^{golestat}
dinis obsequium, quasdam res proprietatis nostrae, quae sunt in villa quae vo- ^{sed damnus}
catur Ingolstat., & quas praefatus vir hastenus in beneficium habuit, ei deinceps ^{ex fide apor-}
ad proprium per nostrae largitionis munificentiam concedere. id sunt Eccle- ^{graphi.}
siae duae, curtis dominicata, cum caeteris aediis desuper positis, de terra ara-
bili iornales centum triginta, de pratis ubi possunt colligi de faeno carradae qua-
drin-

dringentæ. Mancipia infra curtem inter pueros & fæminas geneccias, numero viginti duo. Mansi serviles vestiti ad eandem curtem aspicientes viginti duo. Sint manforam duodecim. Vnde etiam pro firmitatis ac maioris securitatis studio præsentem auctoritatem largitionis nostræ fieri iussimus, per quam memorato Abbati rem superius nominatam cum suis pertinentiis, campis scilicet, syluis, pratis, pasuis, aquis, aquarumue decursibus, molendinis, mobilibus atq; immobilibus, seruis quoq; vel ancillis, & quicquid ad eandem curtem iuste & legaliter pertinere dinoscitur, & nostri iuris atq; potestatis iure proprietatis est, totum & ad integrum quod ille sicut præfati fuimus, in beneficium habuit, largimur, de potestate nostra in eius transfundimus dominationem iure proprietario ad habendum, ita ut ab hodierna die nulla persona nostris vel successorum nostrorum temporibus, aliquam ex his præsumat ei afferre inquietudinem, sed per hoc nostræ donationis præceptum hoc eum quietè tenere liceat. Et inde quicquid elegerit, vel facere voluerit, liberam in Dei nomine in omnibus habeat faciendi potestatem. Et ut hæc auctoritas nostræ largitionis in conuulsam obtineat firmitatem, manu propria subtus eam firmauimus, & annuli nostri impressione signari iussimus. Datum XV. Cal. Septembr. anno VII. regni Domini Ludovici Regis in Orientali Francia, indictione IV. Actum *Heilicobrunno* palatio regio, in Dei nomine feliciter Amen.

al. mea

*Einsteat,
super elo-
gione Ab-
batum no-
strorum.*

V.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Ludovicus* diuina fauente gratia Rex. Si petitiones præsulorum sanctæ Dei Ecclesiæ iuste & rationabiliter aures serenitatis nostræ petentium ad effectum perducimus, hoc nobis proculdubio ab æterna remuneratione præmia capessenda profuturum liquido credimus. Quapropter notum sit omnibus fidelibus sanctæ Dei Ecclesiæ nostrisq; præsentibus scilicet & futuris, qualiter vir venerabilis *Cotsbaldus Wirzburgensis* Ecclesiæ Episcopus, nostram adiens serenitatem, postulans ut fratribus in Monasterio *S. Mauritij* martyris Christi, vocabulo *Alaba* consistentibus, qui nunc sub eius regimine Deo famulari noscuntur, post illius transactæ mortalis vitæ terminum, si talis frater inter illos inueniri poterit, qui fratris officio idoneus, & rationabiliter fungi valeat, eum eligendi nostra eis licentia tribueretur. Cuius petitioni aurem mansuetudinis nostræ accommodantes hoc ita perdonasse per præsentem auctoritatem nostram omnium fidelium nostrorum cognoscat magnitudo, ita tamen ut præfatum est, si talis secundum regulam *S. Benedicti*, aptabilis & idoneus, tam in moribus, quam in scientia, seu cæteris bonis ornatus ad seruitium Dei omnipotentis ibi inuenitur, per præfati venerabilis Episcopi petitionem & amorem assensum præbemus, ut eos melius delectet pro nobis proleque nostra, & pro statu totius regni nostri Domini misericordiam attentius exorare. Et ut hæc nostræ largitionis auctoritas maiorem obtineat vigorem, manu propria nostra subtus firmauimus, & annuli nostri impressione assignari iussimus. Datum 8. Idus Martij, Anno propitio Christo, 14. regni Domini Ludovici gloriosissimi Regis in Orientali Francia, indictione 12. Actum *Regenspurck* ciuitate Regia, in Dei nomine feliciter Amen.

VI.

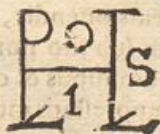
*Einfl. su-
perspitz.*

IN nomine Domini nostri Iesu Christi Dei Omnipotentis. *Ludovicus* diuina fauente gratia Rex *Baiouariorum*. Si igitur erga loca diuinis cultibus mancipata

-oid

propter amorem Dei, eorumq; in eisdem locis sibi famulantibus beneficia oportuna largimur, præmium nobis apud Dominum in æterna beatitudine recipere confidimus. Proinde notum sit omnibus fidelibus sanctæ Dei Ecclesiæ, nostrisq; præsentibus scilicet & futuris, quia vir venerabilis *Cozbaldu* sacri palatii nostri summus Capellanus, & Abbas Monasterij quod dicitur *Alta*, quod est constructum in honore *S. Mauritij* martyris Christi, adiens excellentiam nostram innotuit clementiæ nostræ, qualiter postquam terra *Anarorum* ex parte ab auo nostro Domino *Carolo* Imperatore capta fuisset, ipsius permittu atque consensu quædam res in ipsa *Marcha* ad ius regium pertinentes eidem monasterio collatæ fuissent, quas etiam vsq; nunc prædictum possedit Monasterium. Sed quia auctoritas traditionis exinde minime apparebat, deprecatus est idem *Gozbaldu* Abbas, vt nostræ auctoritatis largitionem atque confirmationem eidem daremus monasterio, per quam ipsas res in posterum prædictum monasterium, eiusq; rectores absq; cuiuslibet impedimento aut contradictione tenere & dominari potuisset. Cuius deprecationem propter diuinum amorem & reuerentiã ipsius sancti loci libenter annuimus, & ipsas res perpetuò possidendas solenne eidem concessimus monasterio, id est locum, qui nuncupatur *Wachauua*, qui terminatur à fonte riuuli, qui vocatur *Mystrica*, vsq; ad eum locum vbi ipse *Danubium* influit, ac deinde tendit sursum in ripam *Danubij* vsque in *Bochbach*, & vltra *Bochbach* mansum vnum, & inde iuxta *Bochbach* iursum vsque in verticem montis, qui nuncupatur *Ahornica*, nec non & alium locum, nuncupatum *Accusbach* iuxta ripam *Danubij*, cuius mensura est in longitudine milliarium vnum & in latitudine similiter, nec non & campum vnum qui continet mansum vnum, quem interiacet caula *Frisingensis* Ecclesiæ. Has itaq; res cum mancipiis, domibus, ædificiis, vineis, terris, syluis, pratis, pascuis, aquis, aquarumue decursibus, quantumcunq; infra terminia prædicta de eisdem rebus continetur, totum & ad integrum, in ius & dominationem prædictæ Ecclesiæ perpetualiter ad habendum conferimus. Ita videlicet, vt quicquid de ipsis vel in ipsis rectores vel ministri supra memoratæ sedis ob vtilitatem & commoditatem ipsius Ecclesiæ facere vel iudicare voluerint, liberam habeant in omnibus potestatem faciendi quicquid elegerint. Et vt hæc auctoritas largitionis atque confirmationis nostræ per curricula annorum inuiolabilem atque inconuulsam obtineat firmitatem, manu propria subtus firmauimus, & annuli nostri impressione signari iussimus. Ad alleod. Diacon. ad vicem *Gozbaldu* recognoui. Datum prid. Non. Octobr. anno Christo propitio decimo septimo Regalis Imperij Domini *Ludouici* serenissimi Aug. an. V. regni nostri, Indi. & nona, Actũ in *Regenspurch* ciuitate. In Dei nomine feliciter Amen. Signum Dñi *Ludouici*

Serenissimi Regis

VII.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Ludouicus* diuina fauente gratia Bispl. De
licentiã cõ-
muniãdi.
Rex. Si petitionibus præsulum ac seruorum Dei iuste & rationabiliter petentium aures serenitatis nostræ accommodamus, hoc nobis proculdubio à remuneratore omnium in æterna beatitudine credimus ad futurum. Quapropter noverit omnium fidelium sanctæ Dei Ecclesiæ, nostrorumq; præsentium scilicet & futu-

Metrop. Salisb. Tom. II.

B

futu-

futurorum industria, quia vir venerabilis *Gotzbaldu Wirzburgerfis* Episcopus necnon & rector monasterij, cui vocabulum est *Altaba*, nostram adiit celsitudinem, deprecans, vt sibi nostræ munificentiae præceptum fieri iuberemus, vt vbi cunq; inuenire posset aliquas res & mancipia, quæ à nobilibus hominibus aptius & congruentius suo monasterio commutare valeret, nostræ benignitatis auctoritate sibi successoribusq; suis & aduocatis eorum licentia commutandi tribueretur. Et contra quæ à parte illius monasterij dantur his, qui cum eis commutare voluerint, ratâ & stabile perpetuo commutationem fieri, hac auctoritate nostra decerneremus. Cuius petitioni, quia iustè & rationabiliter inde nostrâ mansuetudinem hortatû est, sicut vnicuiq; fidelium nostrorum rationabiliter perentium aurem benignitatis nostræ accommodamus, ita istius petitionem ad effectum dignum duximus, statuentes, vt deinceps, quicquid pro vtilitate iam dicti monasterij præfatus Ep̄s successorésq; illius & aduocati illorum commutauerint, in mancipiis cæterisq; rebus, syluis, seu etiâ territoriis, per hanc nostræ beneuolentiae concessionem firmum & inconuulsum perpetuo permaneant. Et vt nulli liceat illam commutationem infringere vel irrumperere, aut infestare, sed, vt diximus, quicquid pars altera alteri dederit stabilitatem & incontaminatum futuris temporibus consistat. Illud tamen omnimodis præcipientes, vt cum maxima caucela & diligentia consideretur, ne peius aut deterius vel minus in vlllo isto negotio parti & potestati præfato monasterio ex illa commutatione proueniat. Et vt hæc nostræ concessionis auctoritas firmiorem atq; diuturniorem obtineat vigorem, & à cunctis fidelibus, sanctæ Dei Ecclesiæ nostrisq; melius credatur, & diligentius conseruetur, manu propria nostra subtus firmauimus, & annuli nostri impressione signari iussimus. Data XI. Cal. Aprilis, Anno Christo propitio 19. regni Domini Ludouici gloriosissimi Regis in Orientali Francia. Indict. 14. Actum *Ratispona* ciuitate, In Dei nomine feliciter Amen.

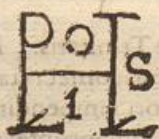
VIII.

*Wisd. De
Eunim-
tate & in-
uestitura
regalis.*

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Ludouicus* diuina fauente gratia Rex. Si liberalitatis nostræ munere res sanctæ Dei Ecclesiæ, & loca diuinis cultibus mancipata per adpetitiones fidelium nostrorum nostro releuamus iuuumine, atq; regalis tuemur munimine, præmium inde nobis apud Dominum æternæ remunerationis proculdubio rependi non diffidimus. Proinde nouerit omnium fidelium nostrorum tam præsentium scilicet quâ & futurorum industria qualiter vir quidam *Otgarius* quem nos quidè ad Monasterium nomine *Altaba*, quod in honore *S. Mauritij* martyris Christi est constructum, Abbatem esse statuimus, obtulit obtutibus nostris non solum auctoritatem emunitatis beatæ memoriæ *Caroli* aui nostri Augustissimi Imperatoris, sed & *Tassilonis* quondam Ducis in Ducatu *Baioarico* super eadem re literas ostendit, in quibus continebatur insertum, quod præfatum monasterium sub suo nomine & defensione cum cellulis & locis sibi subiectis rebus & hominibus & omnibus illic pertinentibus hætenus ab inquietudine iudiciariæ potestatis unicum atq; defensum firmissimè fuisset. Vnde etiam pro rei firmitate suggessit vir prænominatus clementiæ nostræ vt paternum seu prædecessorum nostrorum Regum videlicet morem sequentes, huiusmodi nostræ emunitatis præceptum ob amorem Dei & reuerentiam ipsius sancti loci circa ipsum monasterium conscribere iuberemus. Cuius petitioni libenter acquiescentes hoc emunitatis nostræ præceptum ergà ipsum monasterium gratia tuitionis & defensionis, ac pro diuini cultus amore, nec non & animæ nostræ conscribi decreuimus, per quod firmiter & omnibus modis imperamus, vt nullus iudex publicus vel quislibet ex iudicia-

dicaria potestate, aut vllus ex fidelibus nostris, tam præsentibus quam & futuris, neq; Comites, neq; Centenarij, neq; exactores in Ecclesias aut loca vel agros, seu reliquas possessiones, quas moderno tempore in quibuslibet pagis vel territoriis infra ditionem regni nostri iuste & legaliter tenet ac possidet, vel etiam in ea, quæ in iure ipsius monasterij voluerit diuina pietas augeri, ad causas audiendas, vel *freda & tributa exigenda, aut fideiussores tollendos, aut homines ipsius monasterij tam ingenuos quam seruos, sclauos & accolas super terram ipsius commanentes, nec iuste nec iniuste distringendo, & nullas redhibitiones vel mansiones aut paratas faciendas aut illicitas occasiones requirendas, nostris nec futuris temporibus ingredi audeat, nec ea quæ supra commemorata sunt, vllò vnquam tempore exigere præsumat, sed liceat memorato viro suisque successoribus res prædicti monasterij cum omnibus rebus sibi subiectis & hominibus, tam ingenuis quam seruis, cuiuscunque sint nationis, atque omnibus ad se pertinentibus vel aspicientibus, sub tuitionis atque emunitatis nostræ defensione, remota totius iudiciariæ potestatis iniquitudine, & vulgari appellatione quieto ordine ac tranquilla securitate possidere. Et aduocati ipsius Ecclesiæ omnem causam inquirendam & discutiendam ipsi diiudicent, & finiant, & quicquid de præfatis rebus Ecclesiæ ius fisci exigere poterat in integrum prædicto viro *Ottgario*, suisque successoribus concessimus, scilicet vt perpetuo tempore ei ad peragendum Dei seruitium augmentum & supplementum fiat. Et vt hæc auctoritas emunitatis per futura tempora à cunctis fidelibus nostris melius conseruetur, veriusque credatur subtus eam manu propria nostra firmauimus, & impressione annuli nostri assignari iussimus.

Signum Hludouici

Serenissimi Regis

Hildeberdus Subdiaconus ad vicem Grunoldi Archicapellani recognouit.
Data XI. Kal. Maij anno XXV. regni Hludouici serenissimi Regis, in Orientali Francia regnantis, Indictione V. Actum in villa *Potamo*, in Dei nomine feliciter Amen.

Incidit in annum Christi 898. secundum Auent. & Metrop. Saluburg. & eiusdem Ludouici donatio nem super Ingolstat, que anno ipsius regni septimo, sic Christi anno 850. data. adde 18. & sunt 868.

IX.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Ludouicus* diuina fauente gratia Rex. Si enim ea quæ fideles regni nostri pro eorum opportunitatibus nos deprecati fuerint, implere studuerimus, non solum regium morem decenter implemus, verum etiam eos procul dubio fideliores & deuotiores in nostro efficiamus seruitio, & ad æternam vitam feliciter obtinendam profuturum liquido credimus. Quapropter cõperiat omnium fidelium nostrorum præsentium scilicet & futurorum solertia, qualiter *Bribinus* fidelis Dux noster veniens in procerum nostrorum præsentiam postulauit serenitatem nostram, vt de rebus proprietatis suæ, quas ei in proprietatem concessimus, liceret ei partem aliquam ob

Metrop. Salub. Tom. 16.

B 2

memo.

VI. IX.

Einj. d. T. v. p. d. 110. B. R. I. B. I. N. I. D. u. c. i. a. d. S. a. l. a. p. i. u. g. i. t. i.

memoriam eius dare ad *S. Mauritium*, & ad Monasterium nostrum *Altaba* cui tempore illo Abbas *Otgarius* p[re]selle videbatur & rector, cuius petitioni libenti animo assensum præbentes decreuimus ita fieri. Dedit itaque *Bribinus* fidelis Dux noster cum consensu & licentia nostra ad præfatum Monasterium *S. Mauritij* martyris Christi de sua proprietate in suo Ducatu quicquid habuit ad *Salapugiti* infra terminos istos. In Orientem ultra *Salam* fluuiolum vsque in *Slougenzim* Marcham & *Stresmaren*, & sic sursum per *Salam* vsque ad *Waltungesbuch*, & sic inde vsque in *Erabagisreit*, & ad *Chiristin*. Postea vero prædictus fidelis Abbas noster *Otgarius* deprecatus est celsitudinem nostram, ut eadem res per nostræ auctoritatis præceptum confirmassemus. Cuius petitioni ob honorem Dei & *S. Mauritij* militis Christi, & bonum illius seruitium libenti animo assensum præbuimus. Et hoc ei nostræ auctoritatis præceptum fieri iussimus, per quod decernimus atque iubemus, ut sicut prædicti termini in prædictis locis diffinitissimi, ita deinceps ad iam dictum monasterium per hoc nostræ auctoritatis præceptum ipsæ res nullo inquietante Deo auxiliante perpetuis temporibus consistent in proprium. Et ut hæc auctoritas nostræ largitionis firmior habeatur, & per futura tempora à fidelibus nostris verius credatur, & diligentius obseruetur, manu propria nostra subtus eam firmauimus, & annuli nostri impressione roborare iussimus. Data 10. Cal. Martij. Anno Christo propitio 28. regni Domini Ludouici serenissimi Regis in Orientali Francia regnantis. Indictione 8. actum *Regensburg* ciuitate regia. In Dei nomine feliciter.

f. diffinitissimi
Juni

X.

Finis. fu.
per CHVN.
ZEN.

IN nomine sanctæ & indiuinæ Trinitatis. *Ludovicus* diuina fauente clementia Rex. Si loca diuinis cultibus consecrata nostro releuamus iuuamine, & augmentum illis in rebus transitorijs impendimus, hoc nobis procul dubio profuturum esse liquido credimus. Quapropter notum sit omnibus fidelibus sanctæ Dei Ecclesiæ, nostrisq; præsentibus scilicet & futuris, qualiter nos ob petitionem *Eginulfi* fidelis nostri, quasdam res proprietatis nostræ, quas quondam *Reginbertus* & *Reginolf* pater suus seruus noster possidens incolebat, ad Monasterium quod vocatur *Altaba*, cui *Otgarius* Abbas & rector præesse constituitur, ad proprium dedimus, datumque in perpetuum mansurum esse volumus. Quicquid *Reginbertus* prædictus, & *Reginolf* pater suus seruus noster de nostro iure habere visus fuit. Sunt autem ipsæ res in coniacentibus terminis prope monasterium *Altaba* in pago *Quinlingoune* situm, in territorio quod est inter *Suweinaha* & Monasterium *Altaba* contiguum. Sed pro integra firmitate petiit præfatus *Otgarius* nostræ auctoritatis præceptum super hac re sibi conscribi, cuius petitioni libenter annuimus, & hoc præceptum nostræ donationis scribere iussimus, per quod præcipientes imperamus, ut res superius comprehensa, iure firmissimo in potestate eiusdem *Otgarij* successorumque ipsius perpetualiter sine ulla contradictione inconuulsa permaneant. Et quicquid inde elegerit faciendum, plenariam deinceps & liberam faciendi potestatem habeat. Et ut hæc auctoritas nostræ largitionis firmiorem obtineat vigorem, veriusque credatur, atque diligentius conseruetur, manu propria nostra subtus eam firmauimus, & sigilli nostri impressione assignari iussimus. Data 15. Cal. Septembr. Anno Christo propitio 25. regni Ludouici serenissimi Regis in Orientali Francia regnantis. Indictione 5. Actum in ciuitate *Ratispona*, in Dei nomine feliciter. Amen.

XI. IN

XI.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Ludovicus* diuina fauente gratia Rex. Si liberalitatis nostræ munere locis Deo dicatis quiddam conferimus beneficij, & necessitates Ecclesiasticas nostro releuamus iuuamine, atque regali tuemur munimine, id nobis & ad mortalem vitam temporaliter transigendam, & ad æternā feliciter obtinendam profuturum liquido credimus. Quapropter comperiat omnium fidelium nostrorum, præsentium scilicet & futurorum solertia, qualiter venerabilis Abbas noster *Otgarus* adiit celsitudinē nostram, humiliter implorans, ut quasdam res proprietatis nostræ ad monasterium quod vocatur *Altaha* constructum in honore *S. Mauritiij* in proprium concedissem. Nos itaq; petitioni ipsius libenti animo assensum præbuimus, & concessimus quasdam res proprietatis nostræ ad monasterium *Altaha*, id est villam quæ vocatur *Nawarwinida* iuxta riuulum *Trebinam*. Admonuit etiam celsitudinem nostram prædictus Abbas, qualiter Dominus Auus noster *Carolus* licentiam tribuit suis fidelibus in augmentatione rerum Ecclesiasticarum Dei in *Pannonia* carpere & possidere hæreditatem, quod per licentiam ipsius in multis locis, & ad istud etiā monasterium factum esse dinoscitur. Fuerunt namq; in vestitura prædicti monasterij quedam loca nomine *Scalcobach*, sicut ipse riuulus fluit in occidentalem partem vsque in *Dagodeos Marcha*, & inde in Orientalem plagam vsq; in *Kyzara Marcha*, atq; in eum locum quem vocat *Cidalaribach* in saltu *Enisa* fluuij, qui coniacet inter *Danubium* & *Ibysam*, atq; *Hurulam* in meridianam partem, vsq; in verticem montis & ad *Biugen* mansos quinque & quicquid ad prædictas villas pertinet, hoc est in mancipiis, ædificiis, terris, cultis & incultis, vineis, pratis, syluis, venationibus, pascuis, aquis, aquarumue decursibus. Licet itaque fuissent in vestitura prædictæ res ad præscriptum monasterium, tamen ibi non erant confirmatæ per illius auctoritatis præceptum. Qua de re commoniti hos nostræ auctoritatis apices fieri iussimus, per quos decernimus atq; iubemus, ut prædictæ res cum omnibus prænominatis ad præscriptum monasterium *Altaha* in nostra elemosyna atq; in remedio animarum antecessorum nostrorum inuisibiliter perennis temporibus permaneant, nullo contradicente. Et ut hæc auctoritas nostræ largitionis firmior habeatur, & per futura tempora à fidelibus nostris verius credatur, & diligentius obseruetur, manu propria nostra subtus eam firmuimus, & annuli nostri impressione assignari iussimus. Data 16 Cal. Iulij, anno Christo propitio 31. regni Domini Ludouici serenissimi Regis in Orientali Francia regnantis. Indiæ. 10. Actum *Ostermutinga* villa regia, in Dei nomine feliciter.

XII.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Ludovicus* diuina fauente gratia Rex. Oportet igitur nos, qui diuino sumus munere quodammodo præcæteris mortalibus sublimati, eius in omnib. parere præceptis, cuius clementia prælati sumus, atq; cuius præcellimus munere, loca uti vnquã sibi sacrata per adpetitiones fidelium nostrorum nostro releuari iuuamine, atq; regali tueri munimine, atque in eis qui ibi Domino famulantur, munificentiam nostræ largitionis clementer impendere quoniam sit nobis & ad mortalem vitam temporaliter transigendam, & ad æternam feliciter obtinendam profuturum, liquido credimus. Quapropter comperiat omnium fidelium nostrorum præsentium scilicet & futurorū solertia, qualiter venerabilis *Otgarus* Abbas & vocatus *Ep̄s* adiit celsitudinē nostrā deprecās, ut ob mercedis nostræ augmentū, loca quædam pertinē-

Metrop. Salisb. Tom. II.

B 3

tia

Eiusd. sed
per N. A.
V. A. W. L. N. T.
D. A.Eiusd. sed
Per OP. A.
RINHVA
SA cum
aliis plurim.
lms.

tia ad suum Monasterium *Altaba*, quæ ille vnâ cum communi concilio fratrum ad illorum vsus necessarios deseruire constituit, nec non etiam quæ antea habuerunt, quorum locorum nomina hic subius tenentur, inscripta, per nostræ auctoritatis præceptum eis perpetualiter habere concederemus. Cuius petitioni ob amorem Domini nostri Iesv Christi libenti animo assensum præbentes, ita decreuimus fieri. Concessimus itaque præscriptis fratribus consentientibus in Monasterio *Altaba* ad illorum vsus necessarios res, quas antea habuerunt in istis locis, quorum nomina sunt, *Buehofen, Heidolfinga, Oparinhusa, Begama cum Ansolfinga, Urbach*, & quæ illuc pertinent cum *Schellmaha, Mülikeim*. Nec non etiam eas res, quas venerabilis *Otgarius* Abbas ibidem ad illorum vsus necessarios postea per nostram licentiam adauxit in istis locis, quorum nomina sunt, *Aldorf cum Niunhusa* & ad *Walde*, post obitum *Odali, Zullinga, Vsterlinga, Smidaha* cum decem vineis ad *Wahouue*, ad *Bouhha*, post obitum *Slemari*, & loca quæ *Richoui & Richardo* ad obedientiam commendata sunt post obitum amborum. Et quod *Heribertus* habuit, post obitum eius & coniugis suæ, atque tertiam partem salis ad salinas, & si deinceps aliquis res suas ad præfatum Monasterium tradiderit, in prædictorum fratrum redigatur seruitium. Has itaq; præscriptas res cum omni integritate in prædictorum fratrum seruitio perpetualiter per hoc nostræ auctoritatis præceptum plenius in Dei nomine confirmatum permanere concedimus, ea videlicet ratione, vt nullus ex successoribus nostris inde quippiam auferre præsumat, neque Abbas, neque alia quælibet opposita persona, sed absque alicuius molestia vel inquietudine eadem res, ad illorum seruitium perpetualiter habeant, teneant, atque possideant. Reliquæ vero res vbicunque sint pertinentes ad Monasterium *Altaba* sub dominio & gubernatione Abbatis existant, quem ipsi fratres secundum regulam S. *Benedicti* elegerint. Et vt hæc auctoritas nostræ Largitionis firmiter habeatur, & per futura tempora à fidelibus nostris credatur, & diligentius obseruetur, manu propria nostra subius eam firmauimus, & annuli nostri impressione assignari iussimus, nec non per manus *Carlomanni* roborari fecimus. Data 15. Cal. Ian. Anno Christo propitio 33. regni Domini *Ludouici* serenissimi Regis in Orientalia Francia regnantis. Indictione 12. Actum *Altaba* Monasterium, in Dei nomine feliciter.

XIII.

Caroli Cal-
ui super
Winchilin-
ga, Tun-
dori &
OETT-
LINGA

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, *Carolus Caluus* diuina fauente clementia Imperator Augustus. Notum sit omnibus sanctæ Dei Ecclesiæ fidelibus nostrisque præsentibus scilicet & futuris, qualiter nos cuidam monacho nomine *Richo* ex monasterio quod dicitur *Altaba*, & cuidam præscripto nomine *Richard*, beneficium quod ab eodem monasterio visi sunt habere diebus vitæ illorum, sub vsu fructuario in proprietatem concessimus, hoc est in villa *Winchilinga & Tundorff* & in *Oettinga & Schvveinaha*. Ideoq; hoc nostræ auctoritatis præceptum eis inde conferri iussimus, per quod decernimus atque iubemus, vt præfati homines *Richo & Richard* prædictas res diebus vitæ illorum sub vsu fructuario teneant atque possideant. Post illorum vero obitum ad eundem Monasterium cum omni integritate earum reuertantur, ad luminaria facienda, & ad stipendia fratrum ibidem Deo famulantium. Et vt hoc nostræ auctoritatis præceptum verius credatur, & diligentius obseruetur de annulo nostro subius iussimus insigniri. Data 4. Non. April. anno ab incarnatione Domini

Domini 883. Indict. I. anno Imperij Caroli Imperatoris 3. Actum in *Regensburg*,
in Dei nomine feliciter, Amen.

XIV.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Arnulfus* diuina fauente gratia Arnulfi Re-
gis, super
SIMPLE-
CH.A.
Rex. Si pauperum nostrorum deuotè fideliterque die ac nocte nobis seri i-
entium curam gerimus, præmia vitæ æternæ inde nobis prouenire minime du-
bitamus. Quapropter omnium fidelium nostrorum præsentium scilicet &
futurorum cognoscat prudentia, qualiter nos rogatù & deprecatione proce-
rum fideliorumque nostrorum, seu etiam pro merito assidui & fidelis seruitij
sui, cuidam artifice nostro *Coprecht* quasdam res proprietatis nostræ in propri-
um concessimus, hoc est in Comitatu *Cuniperti*, in pago *Thuonahgouue*, in lo-
co *Symplicho*, quicquid *Wichad* & *Batto* & *Nanzo* antea, & iste hactenus in bene-
ficium ibi habuerunt, totum ei in proprium donauimus, cum curtibus & æ-
dificiis, cum mancipiis omnibus vtriusque sexus, cum terris, agris, campis, cul-
tis vel incultis, pratis, pascuis, syluis, aquis, aquarumue decursibus, molinis,
vel molinarum locis, piscationibus, viis & inuis, exitibus & regressibus, mobi-
libus vel immobilibus, quæstis vel inquirendis, & cum omnibus iustè & legiti-
mè ad ipsum locum, quem præfati homines, & iste memoratus *Coprecht* ibi in
beneficium habuerunt, pertinentibus, vel aspicientibus in perpetuam proprie-
tatem, per hoc præsens auctoritatis nostræ præceptum donamus & tradimus,
vt ab hodierna die de his omnibus securam & firmissimam habeat potestatem
tenendi, donandi, vendendi, commutandi, vel quicquid sibi placuerit facien-
di. Et vt hoc verius credatur, & diligentius conferuetur, manu propria nostra
subtus eam firmauimus, & sigillo nostro assignari iussimus.

Signum Arnulfi

Serenissimi Regis.

Data 17. Cal. Maij, anno Dominicæ incarnationis, 890. Indict. 7. anno au-
tèm tercio regni Domini Arnulfi Serenissimi Regis. Act. *Regensburg*, in Dei no-
mine feliciter, Amen.

XV.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Arnulfus* diuina fauente gratia Eiusdem,
super Sina
Huoba pro-
pe Strubin-
gam.
Imperator Augustus. Nouerit omnium sanctæ Dei Ecclesiæ fidelium no-
strorumque, tam præsentium scilicet quam futurorum sagacitas, quia nos per
interuentum venerabilis ac dilecti Episcopi nostri *Engelmari*, cuidam fideli o-
perario nostro nomine *Coprecht* quasdam res proprietatis nostræ in proprium
concessimus, hoc est in pago *Tuonehgouue*, in Comitatu *Paponis* Comitæ nostri, in
loco nuncupato *Strubinga* concessimus ei Hubam, quam seruus noster *Tati* mi-
hi habere visus est, cum omnibus iustè & legitime illuc pertinentibus ædificiis,
terris, agris, cultis & incultis, campis, pratis, pascuis, syluis, viis & inuis, a-
quis, aquarumue decursibus, exitibus ac reditibus, quæstis vel inquisitis, to-
tum quicquid ipse *Tati* ibi habere dignoscitur, per omnia, nihil extra dimit-
tentes, quin sibi in proprietatem traderemus. Et iussimus ei inde hanc no-
stram

B 4

stram

stram scribi auctoritatem, per quam volumus firmissimeq; iubemus, vt iam dictus *Copertus* de supra nominatis rebus omnibus licentiam ex nostra habeat donatione præscriptam causam sibi met tenendi, donandi, tradendi, commutandi, vendendi, vel quicquid sibi placuerit faciendi sine vllius contradicentis obstaculo. Et vt hæc donationis vel largitionis nostræ auctoritas firmior habeatur, & per futura tempora à cunctis fidelibus nostris verius ac certius credatur, ac diligentius obseruetur, manu propria nostra subtus eam firmauimus, & annuli nostri impressione assignari iussimus. Data 3. Non. Maij, anno Dominicæ incarnationis 898. Indict. 15. anno vero regni Domini Regis *Arnulfi* 10. Imperij 2. Actum ad curtem *Feldei*, in Dei nomine feliciter Amen.

XVI.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis *Ludouicus* diuina fauente gratia Rex. Si loca diuinis cultibus mancipata liberalitatis nostræ iuuamine releuamus, & erga ea paterno more beneuolentiam nostram ostendimus, mansura nobis gaudia inde prouenire posse non dubitamus. Idcirco notum esse volumus cunctis sanctæ Ecclesiæ fidelibus tam præsentibus quam futuris, quoniam nostris innotuit auribus, quasdam res de monasterio *S. Mauritij* quod dicitur *Alaba*, in loco *Bucinbura* in *Souainahgouue* constituto, per quorundam prauam machinationem, & iniquam subreptionem esse abstractas, quamuis eiusdem domus Dei aduocatus nomine *Heriolds* eas iuramento facto ad idem monasterium rite pertinere debere affirmando comprobaret. Sed ne per huiuscemodi iniquitatem vel maleuolorum fraudulentiam id ipsum Cænobium præscriptis rebus falsitatis ingenio iniuste priuaretur, per honorabiles Dei seruo: *Erchanboldum*, *Zachariã*, *Tutonẽ* videlicet, & *Burhardum* Episcopos, *Luitbaldum* quoq; *Sighartum* atq; *Iringum* Comites, cæterosq; natiu maiores & consiliarios nostros fideliter admoniti, pro beatæ memorię præcessorum nostrorũ æterna liberatione, animeq; nostræ remedio prædictum locum, id est *Bucinbura* cū attinentiis suis per hanc nostræ auctoritatis paginam inius & dominium memorati monasterij reddimus, tradimus atq; confirmamus, ea duntaxat ratione, ne quisquam omnino temeraria præsumptione aliquam infestationis molestiam ipsi monasterio eiusq; prouisoribus pro iisdẽ rebus ulterius ingerere præualeat. Sed omni remota aduersantium inquietudine, & iniusta exactione per infinita mundi curricula, sub iure & dominatione eiusdem sacrosancti Christi martyris *Mauritij* securè eadem res ex integro per hoc præsens celsitudinis nostræ præceptum consistant atq; permanent. Et vt hæc confirmationis, atq; concessionis nostræ nullo impediante, sed Deo auxiliante perpetuis temporibus inuolabili stabilitate roboretur auctoritas, manus nostræ subscriptione eam confirmantes, annulo nostro iussimus insigniri. Data 17. Cal. Martij, Anno incarnationis Dominicæ 905. Indict. 4. 5. anno vero septimo gloriosi Regis *Ludouici*. Actum *Regino* ciuitate. In Dei nomine feliciter.

In Indict. 8.

XVII.

Eiusd. cõ.
mutatio
OTLING
super SI. M.
PLICH.
INI.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, *Ludouicus* diuina fauente clementia Rex. Omne scilicet quod inter duas partes sani consilij vtriusque compendij diffinitum fuerit, prodesse propter euitanda futura maleuolorum iurgia conscriptionis vinculo obligare. Et ideo cuncti fideles nostri, præsentis videlicet & futuri cognoscant, qualiter quidam liber homo nomine *Ioperht* per licentiam nostram & consensum *Tutonis* venerabilis Episcopi tradidit proprietatem suam

suam quam habuit ad *Strubingun* & *Simplicham* ad *S. Mauritium* hoc ad monasterium quod dicitur *Alaha*, complacuit sibi vxorique suæ *Vastrade* de rebus eiusdem matris locum *Oetilinga* inuencatum, quamdiu uiuerent retinendum, quo peracto duas chartulas pari tenore conscriptas inde fieri iussimus hoc modo, in quibus continetur. Tradidit igitur quidam liber nomine *Ioperht* ad *S. Mauritium* proprietatem suam, quam habuit in duobus locis *Strubinga* & *Simplicha* nominatis, cum ædificiis, curtilibus, terris, pratis, pascuis, syluis, aquis, molendinis, & omnibus ad eadem loca iure pertinentibus, cum mancipiis etiam decem sic nominatis *Adalrich*, *Timo*, *Viotuni*, *Pero*, *Snelhart*, *Cringor*, *Gotalint*, *Irmimisvint*, *Willobirch*, *Liupker*, in perpetuam proprietatem in manum uidelicet *Herigoldi* Aduocati. E contra vero iussu ex nostro, præsentem iam dicto Episcopo, & cæteris fidelibus nostris eodemque Aduocato retradente, accepit idem *Ioperht* de rebus *S. Mauritiij* locum qui dicitur *Oetilinga* cum Ecclesia & cæteris ædificiis, mansisque duobus & molina vna, omnibusque mancipiis ad idem beneficium pertinentibus, exceptis eis, si qua in curte aliqua ad opus nostrum pertinentem vtiliter coniuncta fuerint. Ut hoc potestatiue vtatur vsu fructuario, vsque ad obitum suum, & *Vastrade* vxoris suæ. Post discessum verò amborum, vtraque res, id est proprietas, quam dedit, & beneficium quod accepit, in ius & potestatem prædicti monasterij cum omni integritate redeant, nullo obistente, nemine contradicente. Iussimus enim hoc præsentis regalitatis nostræ præceptum exinde conscribi, vt eadem complacitatio ita per omnia semper firma & incorrupta, sicut hic & in chartis habetur, persistat. Et vt hæc auctoritas nostra inuiolabilem obtineat stabilitatis firmitudinem, & à cunctis fidelibus nostris verius credatur, & diligentius obseruetur, manu propria nostra subtruseam roborantes, annuloque nostro iussimus sigillari. Data III. Cal. Maij anno Dominicæ incarnationis 905. Indiçt. 8. Anno vero regni pij Regis Ludouici 7. Actum *Regina* ciuitate, in Christi nomine feliciter.

XVIII.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis *Heinricus* diuina fauente clementia Rex. Notum sit omnibus fidelibus nostris, præsentibus scilicet & futuris, qualiter nos piam *Godehardi* Abbatis intendentes petitionem, quia nobis fideliter seruiuit, et dignus quem beneficiaremur fuit, quandam nostri iuris aream infra muros vrbs *Ratisponensis* sitam, habentem in latitudine pedes 40. & in longitudine pedes 80. quæ ex vna parte plateæ quæ ducit ad flumen, ex altera vero parte areæ cuiusdam hominis nomine *Ruori* collimat, Monasterio *S. Mauritiij*, cui idem venerabilis Abbas in loco, qui dicitur *Alaha* præesse dinoscitur, iure perpetuo retinendam per hoc regale præceptum contulimus, cum terminis suis, exitibus quoque & redditibus, siue cæteris, quæ quolibet modo vocari iustè & legaliter possunt, appenditiis, ea ratione, quatenus præfatus Abbas *Godehardus*, siue successores eius, liberam deinceps de eadem area habeant potestatem possidendi, vel quicquid pro vtilitatibus Monasterij illis libeat potestatiue faciendi. Et vt hæc nostræ traditionis auctoritas stabilis & inconuulsa permaneat, manu propria eam roborantes sigillari nostra imagine iussimus. Data III. Idus Iulij, anno Dominicæ incarnationis millesimo secundo, Indiçt. XV. Anno vero Domini *Heinrici* Regis primo. Actum *Babenburch*.

XIX. IN

Einfl. fa-
per E.M.V.
M.T.A.T.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Henricus* diuina fauente clementia Rex. Quia si piis Dei famulantium flagitationibus accommodamus benignū auditum summæ salutis inde prouenire nobis incunctanter credimus remediū. Idcirco omnium sanctæ Dei Ecclesiæ fidelium præsentium & futurorum nouerit religiositas, quoniam tam animæ nostræ consulentes, quam etiam dilecti nostri *Godehardi* Abbatis petitionibus obtemperantes, venerabilem *S. Mauritij* martyris Abbatiam *Altaba* nuncupatam, sub nostræ defensionis *Mundiburdium*, ac tuitionem cum omnibus eidem præfatæ Abbatie aliquo modo ad hærentibus, villis vero *Iserahoff*, *Suarzaba*, *Cella*, *Gunzina*, *Munichdorff*, *Puechhoff*, *Oberanbau*, *Vsterlingen*, *Gotzsalting* *Otilingen*, *Riecherisdorff*, *Baltheninga* nuncupatis, seu etiam cæteris cuiuslibet utilitatis commoditatibus, familiis, tributis, tributariis, rebus mobilibus & immobilibus, viis, inuis, syluis, laginis, aquis, piscationibus, molis, molendinis, pascuis, compascuis, siue apium pascuis, quæ sitis & inquirendis, nec non iusta acquisitione eidem præfatæ Abbatie pertinentiis. Præcipientes igitur regali summitate edicimus, vt nullus Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, Schuldasio, Scapio, seu aliqua magna vel parua persona eundem iam dictum Abbatem suosq; successores, præscriptis rebus inquietare, molestare, vel disturbare præsumat. Si quis verò huius præscripti nostri, quod absit, violator extiterit, sciat se compositurum auri optimi libras centum. Quod vt verius credatur, diligentiusq; ab omnibus obseruetur, hanc chartam inde conscriptam manu propria roborantes, sigillisq; nostri impressione iussimus insigniri. Data VI. Cal. Febr. Indiæ II. Anno Dominicæ incarnationis MIV. Anno vero Domini *Henrici* II. Regis III. Actum in *Alstetl*. In Dei nomine feliciter Amen.

XX.

Einfl. fa-
per FL/N.
SP. A.C.H.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Henricus* diuina fauente clementia Rex. Regalis enim excellentiæ decet maiestatem, rationalibus sibi à Domino supplicationibus misericorditer concedere perpetrationem, quatenus eorū assiduis precibus & seculariter tranquilliterq; & æternaliter celestis brauij diademate coronetur. Quocirca vniuersalis fidelium nostrorū præsentium scilicet & futurorum nouerit industria, qualiter quidam venerabilis *Godehardus* Abbas, prouisor verò *Altabensis* monasterij celsitudinem potentie nobis à Deo concessa, subiit, humiliter implorans, vt nos quandam villam *Flinspach* dictam, in pago *Sveinichgonin* sitam, & in comitatu *Tiemonis* Comitis, olim prædicto monasterio suo pertinente, dolore non paruo tactus perdere quod iuste visus est habere, debere, eò restituere dignaremur. Cuius nos condignæ petitioni, assentiendum fore existimantes, eandem iam dictam villam nostra regali traditione atq; pagina ad antedictum *S. Mauritij* monasterium in *Altaba* constructum cedentes restituiimus, restaurauimus, donauimus, atq; firmissimè subscribentes eò consolidauimus ad ædificandū, restaurandū, macerandū præfatū monasterium cū aliis Ecclesiis, cænobiumq; fratrum, quia ob hoc prædictus Abbas requisit, quoniam terra arenosa est, maceriq; utilis. Tradentes igitur in propriū *S. Mauritio* subscriptoque Abbati nec non & suis successoribus quicquid inter *Winter* & *Hoffkirchen* videtur iacere, vel etiam ad antedictum monasterium inibi respicere cum omnibus rebus mobilibus & immobilibus, terris, cultis vel inculis, vineis, vinetis, molendinis, viis, inuis, ædificiis, exitibus & redditibus, syluis, venationibus, pratis, pascuis, compascuis, siue apium pascuis, aquis aqua.

aguarumue decursibus, piscationibus, familijs vtriusque sexus, quæ sitis & inquirendis, seu omnibus quæ dici, vel scribi, intrinsecus seu extrinsecus possint, pertinentiis & vtilitatibus. Et vt hæc nostræ traditionis auctoritas stabilis & inconuulsa permaneat, hanc chartam inde conscriptam manu propria roborantes sigillisq; nostri impressione insigniri iussimus. Data Nonis Nouembr. Indict. I. Anno Dominicæ incarnationis MV. Anno verò Domini Heinrici secundi Regis IV. Actum *Werde* in Dei nomine feliciter.

XXI.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis *Heinricus* diuina fauente clementia ^{Eiusd. suæ} Rex. Si quid nos Ecclesias Dei, vel in eisdem seruientes de nostris ditare studuerimus, procul dubio immarcessibile præmium in futuro capessere credimus. ^{per HE- LINGERO SPERGO.} Quæ de re cunctis fidelibus nostris præsentibus scilicet & futuris notum esse volumus, qualiter nos æternæ vitæ desiderio inflammati, tam pro remedio animæ nostræ, quam parentum nostrorum, nec non & interuentu dilectæ contætalis * nostræ *Chunigunde*, & pro dilectissimi *Althæsis* Abbatis *Godehardi* gratissimo ^{* Curio} obsequio, eidem Ecclesiæ, cui ipse præesse videtur, in vsum monachorum inibi Deo famulantium, in Comitatu *Thiemonis* præsidis, prope monasterium in villa *Helingerinperk* dicta mercatum habenti Thelonium tam viantium quam nauigantium exigendi in perpetuum per hoc regale præceptum contulimus atque concessimus. Quod si qua persona eidem loco abstulerit, in futuro iudicio examinanda erit. Et vt hæc nostræ traditionis auctoritas stabilis & inconuulsa permaneat manu propria eam roborantes sigillare nostra imagine iussimus. Data VII. Idus Iunij, Indict. VII. Anno Dominicæ incar. MIX. Anno vero Domini *Heinrici* Regis secundi regnantis VIII. Actum *Mersburg* feliciter Amen.

XXII.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Heinricus* diuina fauente clementia ^{Eiusd. suæ} Rex. Si Ecclesias Dei alicuius doni incremento ditare vel sublimare studuerimus, nobis id profuturum esse minimè dubitamus. Quapropter nouerit omniū Christi fidelium nostrorumq; industria, qualiter ob remedium animæ nostræ, & interuentum dilecti Abbatis nostri *Godehardi* suum iuge deuotumq; seruitium inspicientes, monasterio suo *Altha* dicto ad seruitium & ad vsum fratrum Deo ibidem seruientium, in villa *Mundrichinga* dicta, vnam Ecclesiam cum dotali manso, & duabus partibus decimationis, ad eandem Ecclesiam pertinentibus, & in villa eadem alium mansum cum mancipiis *Frudun* & vxore ipsius & filiis eorum; in *Siffinchouen* autem tres mansos cum mancipiis in his habitantibus: in *Mangoltingen* verò superius molendinarium cum molendino, in pago *Wonaulgowve*, in Comitatu vero *Ruotberti* Comitatis, cum omnibus appenditiis siue vtilitatibus, quæ dici aut nominari possunt, per hanc nostri præcepti paginam concedimus atq; largimur. Et de nostro iure ac dominio in eorum ius ac dominium omnium transfundimus, ea quippe ratione, vt prædictus Abbas suisq; successoribus, vna cum fratribus inibi Deo famulantibus, de prænominato bono eius vrensilibus dehinc liberam potestatem ad communē vsum fratrum, quidquid eis libuerit faciendi, omnium hominū contradictione remota. Et vt hæc auctoritas nostræ donationis stabilis & inconuulsa permaneat omni tempore, hoc præceptum inde conscriptum manu propria roborantes sigilli nostri impressione insigniri iussimus. Data octa. Idus Aprilis, Indict. VII. an. ab incar. Domini MIX. Anno vero Domini *Heinrici* secundi regnantis VIII, Actū *Regensburg* Añ.

XXIII. IN

Eiusd. su-
per APPA-
TISDORF.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, *Heinricus* diuina fauente clementia Rex, Si quid nos Ecclesias Dei vel in eisdem seruientes de nostris ditare studuerimus, procul dubio immarcessibile præmium in futuro capessere credimus. Quæ de re cunctis fidelibus nostris præsentibus scilicet atque futuris notum esse volumus, qualiter nos æternæ vitæ desiderio inflammati tam pro remedio animæ nostræ, quam parentum nostrorum, nec non & interuentu dilectæ con-
tæstalis nostræ *Chunigunde*, & pro dilecti Altahensis *Godehardi* gratissimo obsequio, eidem Ecclesiæ, cui ipse præesse videtur, in vsum monachorum inibi Deo famulantium in *Marcha* & Comitatu *Heinrici* Marchionis, decem regales mansos inter hos terminos sitos, item in orientali plaga de illo vallo & duabus arboribus vulgo *Ieleuun* dictis, subtus villam *Abbadorf* dictam, vsque in fluium *Danubij*, & inde rursus in latitudine vsque in occidentalem plagam, ad terminum ministerij *Sigimares*, *Weride*, in longitudine verò, de *Danubio* vsque ad *Wagrein* ad Aquilonem terminantur, per hanc nostri præcepti paginam concedimus atque largimur cum omnibus appenditiis ad eosdem pertinentibus, arcis, ædificiis, terris, cultis & incultis, pratis, pascuis, aquis aquarumue decursibus, molendinis, piscationibus, venationibus, syluis extirpatis, vel adhuc extirpandis, seu cum omnibus, quæ dici aut nominari possunt, vti silibus, & de nostro iure ac dominio in eius ius ac dominium omnino transfundimus. Ea quippe ratione, vt prædictus Abbas, sui que successores exinde liberam habeant potestatem tenendi, commutandi, vel quidquid eis in vsum prædictorum fratrum agere libuerit. Et vt hæc nostræ donationis auctoritas, omnium hominum contradictione remota stabilis & firma constet, hanc chartam ex nostra iussione conscriptam ac signatam propria manu subtus firmauimus, Data VII. Calend. Iulij. Indiçt. IX. Anno dominicæ incarnationis M. XI. Anno vero Domini *Heinrici* secundi regnantis X. Actum *Regenspurg*.

XXIV.

Eiusd. su-
per AB-
STORF.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis *Heinricus* diuina clementia fauente Romanorum Imperator Augustus.
Si quid Ecclesias Dei, vel in eisdem seruientes de nostris ditare studuerimus, procul dubio immarcessibile præmium in futuro capessere credimus. Quæ de re cunctis fidelibus nostris præsentibus scilicet & futuris notum esse volumus, qualiter nos æternæ vitæ desiderio inflammati, tam pro remedio animæ nostræ, quam parentum nostrorum, nec non & interuentu dilectæ contæstalis nostræ *Chunigunde*, & pro dilecti Altahensis Abbatis *Godehardi* gratissimo obsequio, eidem Ecclesiæ, cui ipse præesse videtur, in vsum monachorum inibi Deo famulantium, in *Marcha* & Comitatu *Adalberti* Marchionis decem regales mansos inter hos terminos sitos, ab occidentali videlicet plaga super villam, quæ *Abstorf* nuncupatur, de medio *Danubij* alueo vsque in riuulum, qui vocatur *Smidaba*, latitudine ad Orientalem plagam, longitudine vero contra *Wagrein* vergente in locis probabilibus vsuique semper aptis. Insuper etiam paruulam insulam in *Danubio*, contra eandem villam iacentem, per hanc nostri præcepti paginam concedimus atque largimur cum omnibus appenditiis ad eosdem pertinentibus, arcis, ædificiis, terris, cultis & incultis, pratis, pascuis, & compascuis, viis & inuis, aquis, aquarum decursibus, molendinis, piscationibus, venationibus, syluis extirpatis vel adhuc extirpandis, seu cum omni-

omnibus quæ dici vel nominari possunt vtenfilibus, & de nostro Imperiali iure, in eius ius ac dominium omninò transfundimus. Ea quippe ratione, vt prædictus Abbas sui que successores, exinde liberam habeant potestatem tenendi, commutandi, vel quicquid eis in vsum prædictorum fratrum libuerit. Et vt hæc nostræ donationis auctoritas omnium hominum contradictione remota stabilis & firma constet, hanc chartam ex nostra iussione conscriptam ac signatam manu propria subtus firmauimus. Data VII, Idus Aprilis, Indict. II. Anno Dominicæ incarnationis MXIX. Anno vero Domini *Henrici* secundi regnantis XVII. Imperij Anno VI. Actum Merseburg feliciter, Amen.

XXV.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Henricus* diuinæ fauente clementia Rex. Si Ecclesiasticis ædificationibus misericorditer subuenimus, à DEO misericordiam consequi indubitanter confidimus. Quapropter omnium Christi nostrorumque fidelium tam futurorum quam presentium solers industria nouerit, qualiter nos pro amore diuino, & ob iuge & nobis acceptabile seruitiū *Ratmundi* Venerabilis Abbatis Ecclesiæ *Althæ* dictæ, in honorem beati *Mauritij* constructæ decem mansos regales circa flumen *Zaiaba* dictum, ab eo quidem loco vbi iuxta nostræ donationis & præceptionis mensuram prædium *Sigefridi* Marchionis certis limitibus terminatur, præceptali nostra auctoritate in proprium tradidimus, sitas in pago & in Comitatu *Sigefridi* Marchionis, cum omnibus suis appendiciis, hoc est arcis, ædificiis, terris, cultis & incultis, pratis, pascuis, aquis, aquarumque decursibus, mollis, molendinisque, piscationibus, syluis, venationibus, exitibus & redditibus, viis & inuis, quæ sitis & inquirendis, cum omni vtilitate quæ vllò modo inde poterit prouenire. Ea videlicet ratione, vt prædictæ Ecclesiæ Abbas eiusque successores de præfaro prædio liberam dehinc potestatem habeant obrinendi, tradendi, commutandi, precariandi, vel quicquid illis ad vsum Ecclesiæ placuerit inde faciendi. Et vt hæc regis nostræ traditionis auctoritas stabilis & inconvulsa omni tempore permaneat, hanc chartam inde conscriptam manu propria, vt infra videtur, corroborentes, sigilli nostri impressione iussimus insigniri.

*Henricus III.
super dictis
mansis regali-
bus.*

Signum Do-
mini

Henrici tertij Re-
gis inuictissimi.

Theodoricus Cancellarius vice Bardonis Archicancellarij recognoui. Data III. Non. Iunij, anno Dominicæ incarnat. MXLV. Indict. XIII. Anno autem Domini *Henrici* tertij ordinationis eius XVI. Regni vero VI. Actum *Berswiche*. In Dei nomine feliciter.

XXVI.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Henricus* diuina fauente clementia Romanorum Imperator Augustus. Ad communè regni nostri statum, & ad salutem animæ nostræ credimus multum proficere, quod ticsunq; comonemur
e
vtili-

*Eiusde sup.
tribus re-
galib.
manst.*

utilitatibus Deo famulantium prospicere; non dubitamus etiam animas parentum nostrorum nono tripudio in conspectu Dei gratulari, cum per nostram liberalitatem contingit defectus Monasteriorum aliquo modo meliorari, ut diuina laudatio sine quærela possit celebrari, & ita sanctorum intercessio melius valeat obtineri. Quocirca nouerit omnium fidelium vniuersitas, qualiter nos diuinæ remunerationis spe incitati, interuentu etiam dilectæ contectalis nostræ *Agne*, rogatu quoque venerandi Ratisponensis Episcopi *Gebehardi*, Eichstadenensis quoque Præfulis *Gebehardi*, & *Ratmundi* venerandi Abbatis commoniti cuidam Monasterio *Altabæ* dicto in honorem S. *Mauritij* gloriosi martiris constructo, ob fidele seruitium eiusdem Abbatis concessimus tres Regales mansos nostri juris in Orientali pago iuxta flumen *Suuarzha* nominatum, à termino scilicet proprietatis, quam ibi possidet *Vdalricus* filius *Tiemonis* Comitis fursum per eundem fluuium pleniter mensuratos, cum omnibus appendiciis iure ad eosdem mansos pertinentibus, id est, Domatibus, agris, syluis, pratis, pascuis, aquis aquarumq; decursibus, molendinis, piscationibus, exitibus & redditibus, viis & inuiis, quæstis & inquirendis, & omnibus quæ quolibet modo inibi possunt utilitatibus, per hanc Imperialem paginam in proprium largimur, & perpetuo iure stabilimus, ea videlicet ratione, ut nulla potestas aliquam habeat potestatem præfata Ecclesiæ eandem proprietatem auferre, vel vsibus Fratrum Deo ibi sub monachica professione seruientium vllomodo abalienare, sed prædictus Abbas *Ratmundus*, eiusq; successores liberam exinde habeant potestatem, quidquid eis placuerit faciendi, ad utilitatem duntaxat Fratrum Deo sanctoq; *Mauritio* militantium, remota contradictione omnium hominum. Et ut hæc nostræ confirmationis & largitionis auctoritas stabilis & inconuulsa omni permaneat æuo, hoc præceptum inde conscriptum propria manu corroborantes, sigilli nostri impressione iussimus insigniri.

Signum Domini *Heinrici*

Tertij Regis inuicti. secundi

Romanorum Imperatoris Augusti.

Wintherius Cancellarius ad vicem Bardonis Archicancellarij recognoui.
Data VI. Idus Aprilis, anno incarnat. dominicæ MXLVIII. Indict. I. anno autem Domini *Heinrici* tertij Regis Imperatoris secundi, ordinationis eius XIX. Regnantis quidem IX. Imperantis autem II. In nomine Domini. Actum *Ratisponæ* feliciter, Amen.

XXVII.

*Eiusd. sa-
per ihele-
mo.*

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Heinricus* diuina fauente clementia Imperator Augustus. Si quid nos Ecclesias Dei, vel in eisdem seruientes de nostris ditare studuerimus, proculdubio immarcescibile præmium in futuro capessere credimus. Quæ de re cunctis fidelibus nostris, præsentibus scilicet atq; futuris notum esse volumus, qualiter nos æternæ vitæ desiderio inflammati, tã pro remedio animæ nostræ, quam parentum nostrorum, nec non & interuentu dilectæ contectalis nostræ *Agnetis*, & pro *Altabensis* Abbatis *Dietmari* gratissimo obsequio, eidem Ecclesiæ, cui ipse præesse videtur, in vsum Monachorum inibi Deo famulantium, in Comitatu *Thiemonis* præfidis propè Monasterium, in villa *Helingerüberk* dicta, Mercatum habendi, theloneum tam montium quam nauigantium ex gendi ius perpetuum per hoc Imperiale præceptum Imperiale contulimus atque concessimus. Quod si qua persona eidem loco abstulerit, in futuro iudicio examinanda erit. Et ut hæc nostræ traditionis auctoritas stabili-

stabilis & in conuulsa permaneant, manu propria eam roborantes sigillari nostra imagine iussimus.

Signum Domini Henrici tertij Regis inuictissimi, secundi Romanorum Imperatoris Augusti.

VVintherius Cancellarius vice Bardonis Archicancellarij recognoui. Data XI. Kal. Martij. Anno Dominicæ incarnationis MXLVIIII. Indiæ. II. Anno autem Domini Henrici tertij Regis, Imperatoris secundi, ordinationis eius XX. regni quidem X. Imperij autem III. In nomine Domini. Actum Babenberck feliciter, Amen.

XXVIII

Evgenius Episcopus seruus seruorum Dei, dilectis filiis, *Conrado* Abbati monasterij S. *Mauritij* Altahensis, eiusque fratribus tam presentibus quam futuris, monasticam vitam professis, in perpetuum. Quotiens illud à nobis petitur, quod rationi & honestati conuenire dinoscitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Ea propter dilecti in Domino filij, vestris iustis postulationibus clementer annuimus, & præfactum Monasterium, in quo diuino mancipati estis obsequio, sub Beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Statuentes vt qualescunque possessiones, quæcunque bona in præsentiarum iustè & canonicè possideris, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis Deo propitio poteritis adipisci, firma vobis vestrisque successoribus illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Ecclesias videlicet de *Zais*, de *Abbatisdorff*, de *Grie*, de *Chunezen*, de *Cassen*, de *Mynchendorff*, de *Iserhauen*, de *Puchouen*, de *VVialtorf*, de *Erlbach*, de *Simichingen*, de *Munerte*, de *Ingoltestat*, de *Otelingen*, de *VVilbach*, de *Peringen*, de *Vsterlingen*, de *Peirbach*, de *Metmenhusen*, de *Ibach*, de *Suarza*, de *Pfolingen*, de *Palkingen*, de *Suarza*, de *Rorbach*, de *Vrbach*, de *Loting*, de *Tundorf*, de *Aicha*, de *Winchlingen*, de *Regen*, de monte S. *Godehardi*, de *Neszelbach*, de *Heaidosinigen*, de *Cellis*, *Montem S. Mariæ de Schollunge*, *Runichenae*, *Tagmanpach*, *Winchlingen*, *Hobenoe*, *Aespach*, cum vineis & portu. Vineas de *Spizze*, *Schongeringen*, *Oteneshaim*, *Gerlochesperch*, *Willensingen*, *Mannendorff*, *Hofdorf*, *Rauensstetten*, *Rantbingen*, *Cæsebalcheseiden*, *Kadingen*, *Adelboldingen*, *Asingen*, *Iallingen*, *Teuel-sperch*, quidquid iuris habetis in *Halls*. Præterea quæcunq; bona tam in decimis quam familiis iustè & canonicè possidetis, vobis nihilominus confirmamus. Decernimus ergo vt nulli omnino hominum liceat præfactum Monasterium temere perturbare, aut eius possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuire, seu quibuslibet molestiis fatigare, sed omnia integra conseruentur, eorum pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, vsibus omnimodis profutura. Salua sedis Apostolicæ auctoritate, & Diocesanorū Episcoporum canonica reuerentia. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica secularisue persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentauerit, secundo tertioque communita, si non satisfactione congrua emendauerit, potestatis honorisq; sui dignitate careat, reamq; se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo corpore & sanguine Dei & Domini nostri Iesu Christi aliena fiat, atq; in extremo examine districtè ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco iussa seruandis, sit pax Domini

nostri Iesv Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inueniant, Amen. Am. Am.

Ego Eugenius Catholice Ecclesie
Episcopus ff.

- ✠ Ego Oddo Diac. Cardinalis S. Georgij ad velum aureum ff.
- ✠ Ego Octavianus Diac. Card. S. Nicolai in carcere Tulliano ff.
- ✠ Ego Gregorius Diac. Card. S. Angeli ff.
- ✠ Ego Iacintus Diac. Card. S. Mariæ in Cosmedin ff.

Datum Remis per manus Guidonis S. Romanæ Ecclesie Card. & Cancellarij III. Kal. Aprilis Indiæ. XI. Incarnat. Dominicæ Anno M. CXLVIII. Pontificatus verò Dñi Eugenij PP. III. Anno IIII.

XXIX.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Fredericus* diuina fauente clementia Rex Romanorum. Quia placuit altissimo, vt nos vnctione misericordiæ suæ inungeret, & regni fastigio sublimaret, nos quoque Ecclesias Dei & personas Ecclesiasticas, more prædecessorum nostrorum Regum & Imperatorum, regali munificentia honorare, & exaltare decreuimus. Quapropter piæ petitioni & desiderio dilecti & fidelis nostri *Eberhardi* secundi *Bamberg*. Episcopi acquiescentes, Abbatiam nostram *Alta* dictam, tam in temporalibus quam in spiritualibus, peccatis exigentibus omni iam pene solatio destitutâ ad subleuandû religionis casum prædilecto fideli nostro eiusq; successoribus & sanctæ *Bambergensis* Ecclesie potestatiue contradimus, ob nostrâ videlicet & Domini ac patris & prædecessoris nostri *Chunradi* Regis secundi, in prædicta Ecclesia corporaliter quiescentis iugem & perpetuâ recordationem. Statuimus igitur vt prætaxatus *Bab* bergensis Episcopus *Eberhardus*, vel quicumque eidem canonicè successerit, prædicti Monasterij Abbatem inuestiat. Aduocatiâ quoque ministerialibus & omnibus vtriusque sexus mancipiis, aliisque rebus quibuslibet ad prædictam Abbatiam pertinentibus, in ius & proprietatem sæpe iam dictæ *Babenbergensis* Ecclesie transfundimus. Adicientes specialiter vt Abbati & Monachis suis stipendia sua intacta & imminuta permaneant. Ea vero quæ fisco exinde annuatim soluebantur, in vsum Episcopi de cætero transcant, quatenus Episcopus vice Abbatis plenius & deuotius Curie Regali deferuire, & necessitatibus prædicti Mona-

Monasterij commodius & vberius prouidere valeat. Vt autem hæc traditio rata & inconuulsa omni æuo permaneat, præsentem paginam conscribi, & sigilli nostri impressione signari fecimus. Testes sunt Arnoldus Coloniensis Archiepiscopus. Hermannus Constantiensis Episcopus. Ortiebus Basiliensis Episcopus. Cuniebaldus Corbeiensis Abbas. Adelbertus Marchio Saxonia. Marchvardus de Grumbach. Actum Aquisgrani, Anno incarnat. Dominicæ M. C. LII. Indiæ. XV. IIII. Id. Martij. Regnante Domino Friderico Rege Romanorum Anno I. Data per manum Arnoldi Cancellarij, vice Henrici Moguntinen. Archiepiscopi.

XXX.

In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. Ego Dei gratia *Eckebertus Babenbergensis* Episcopus vniuersis Christi fidelibus in perpetuum. Locis religiosi quibus ipso iure patrocinari tenemur, eo maiora subsidia porrigere intendimus, quo indebitis pressuris & calamitatibus vrgentur. Vnde ad notitiam vniuersorum pertingere volumus, quod cum *Altaich* Ecclesia, quæ ad nos spectare videtur, bellis, incendiis, depopulationibus, & Comitum de *Poggen* indefessis depredationibus desolata iaceret. *Poppo* eiusdem loci fidelis noster & dilectus Abbas, veniens ad nos in ciuitatem *Patavien.* nobis significare curauit, quod *Albertus* Comes aduocatus suus sub quodam contractu peteret ab eo centum talenta, ea pactione vt prædictam Ecclesiam à proximo festo S. Michaelis per annum ab omni rapina & indebitis exactiõibus illa sam; insuper proprio iure suo prætermisso, cum quietâ & omnimoda pacis securitate relinqueret. Quod cum nobis parum momenti habere videretur, scientes cum huiusmodi contractus & conditiones antea plures violasse, vehementius precando insistit, dum saltem precibus eius pro votis annuimus. Porro prædictus Comes cum Abbate ad nos perueniens celebrandi contractus stabilitatem in manus nostras ponendo, pleno iure aduocatiã confirmare voluit. Quod contradicendo facere omnino non consensimus, præsertim dum ipse eandem aduocatiã à nobis & à proximo decessore nostro iure feudali nunquam receperit. Veruntamen instanti rogatu ipsius ad vltimum in hoc pro commodo Abbatis consensimus, quatenus quidquid præfatus D. Comes in aduocatiã iuris habere videretur in manus ponendo præmoratum confirmaret contractum. Ea verò conditionis interposita lege hoc factum constat, vt nec ipse nec quisquam iudicum suorum, aut exactorem infra præfinitum terminum, scil. a festo S. Michaelis per annum, vel in proprio, vel legitimo suo iure, vel iudiciis, siue per noctationibus, seu quibuslibet exactiõibus quidquam potestatis habeat, sed omnia interim in vsum cedant Ecclesie. Quod si huius confirmationis temerator extiterit, atque omni reclamatiõis remedio aduocatiã libere in nostram potestatem redire debet, ita vt in arbitrio nostro positum sit, concedere eam cui potissimum voluerimus. Ad maiorem huius facti euidentiã præsentem paginam sigillo nostro testes subscribendo insigniri iussimus. Gundeloch. Sifrid. item Sifrid. Magister Luipoldus. Henricus Kalhoch de Winzer. Walkun. Alram. Item Alram Canonici Patavien. Kalhohus. Cunradus maior Plebanus. Henricus de Petembach. Cunrad de Pirenbach, milites. Contrat de Gundilehouen, Gerhoch de Vramlinesperge, Meinham, Bernhart. Oulricus Prustl. Herbot, & alij multi.

Eckebertus
Episcopus
Babenbergensis

Quia rerum gesta quanquam magnifice fuerint acta temporaneo decursu ab hominum memoria, penitus arcentur, ubi literarum perpetuitati non mandantur. Idcirco ad presentes futurasque fidelium Christi nationes huius paginae continentiam transmittamus: Notum facientes, quod ego *Papa* Abbas de inferiori Alaha, dum Ecclesia nostra per aduocatos nostros Comites videlicet de *Bogen* multis vndique circumfusis fleret periculis, verum quoque grauibus indefinenter doleret ruinis, Regem *Philippum* accedens, qui tunc Romana scepra moderando gubernabat, causam illi deiectionis nostrae & doloris flebilis exposui. Cuius itaque Curiam multis impensis insequendo, laboris & periculorum nostrorum misertus, tribulationes nostras & grauamina scuto protectionis suae, & auctoritatis sententia releuare ordinauit, & auctoritates periculorum nostrorum procellas iudiciali rigore ex parte temperauit. Quo tandem de medio sublato, spei nostrae anchora in profundo deperiit, quia acriores in nos tyrannos & seuiiores praedictos Comites mors regis suscitauit. Veruntamen Deo Ecclesiae suae Imperatore *Ottonem* providente, ipsum longo itinere & impensis fatigatus, & in *Logobardia* profectus, in *Alexandria* inueni, cui omnem tenorem causae nostrae praesente Duce *Bauariae*, multisque terrae nostrae Baronibus lacrimose recitavi. Equidem querelas nostras Imperialis Maiestas pio affectu suscipiens, totam causam iustitiae rigore terminandam Duci *Bauariae* delegauit, & ut Ecclesiam nostram ab omni damno illa sanam & sine omni utilitatis exactioe, usque ad aduentum suum tuendo conseruaret, districtè per sententiam imperauit. Qua commissione suscepta, dum praefatus Dux in Ciuitate *Ratispon.* celebrem postea ageret comitiarum, causa nostra coram Principibus & optimatibus terrae nostrae ipsis aduocatis astantibus solemniter innotuit, & diu ventilatum quid per sententiam de nobis commissum haberet, diuulgauit sigillum & cum literis imperatae sententiae eisdem defensoribus nostris Imperiali auctoritate in propatulo tradidit. Nulla tamen compositione ibidem admissa, dum diuersos in modos negotium nostrum verteretur: Ipse Dux, usque in consequens placitum quid acturus erat in *Pladelingen* agenda compositionis rationem distulit. Interea legatus noster de Imperatore reuersus secundum preceptum prioris sententiae ferens, quatenus causam nostram debito fine terminaret Duci praecipiendo mandauit. Tandem in audientia Principum hanc compositionis conditionem obtentu maiorum admissimus, ut nihil a proximo festo *Michaelis*, usque ad triennium per omnem aduocatiarum iuris exercerent, praeter statutum ius, quod eis ex antiqua actinere & seruire noscitur, illud & per nostros eis porrectum, de nullo causari tenentur: nec in quoquam fideles nostros tam clericos quam laicos, aut in pernoctationibus, vel in *Stiuris*, seu regalibus, siue in qualibet re, licet minima molestare debent. Praeterea si quocquam inter nostros emerferit, furtis vel homicidiis, aut quolibet casu, quod correctione dignum aliquid apportare videretur, illud per officiales nostros determinatur, ipsis cum summa pace & communitate porrigendum est. Porro si quisquam praconum suorum pullum, vel caesum, seu quamlibet rem, quantumlibet exiguam, duplicem restituere cogendus est. Quod si iterato repetat, dignam pro tali facto penam soluat. Insuper hanc iuris conditionem in bonis nostris consequi tenentur, quam habent reliqui Comites, sub quorum ditioe bona nostra iacent, sine vlla aduocatiarum ratione, vel exactioe occasione. Igitur ob huius facti ratam &

inte-

intemeratam confirmationem Comes *Bertholdus* patrimonia sua in *Concelle* cū villis & decimis, & omnibus suis attinentiis in manus Palatini *Rapotonis* delegauit. Similiter Comes *Albertus* patrimonia sua, scilicet *Vrku*, & duas villas in *Riede* cum villis & decimis, & vniuersis attinentiis suis, & proprietate in manus prædicti Palatini consignauit, ea conditionis lege, quod si iam dictæ compositionis ratio qualibet temeritate soluatur, præmemorata amborum prædia per manum supradicti delegatoris Ecclesiæ nostræ sine omni contradictione ipso delegatore defendente contradaderentur, & in ius proprietatis cedant, Et si iusticiam de bonis nostris & prædiis, quæ ministeriales eorum violenter possident, ordine iudiciario per eos non consequemur, querelæ nostræ nudæ & aperte, sicut à primo persistant, & damna nostra, quæ quinque millia librarum numerum excedunt, præter porcos, boues, & pullos, & caseos, quæ ad infinitum tendunt, nobis cum integritate restituant. Huius igitur tam solemnis contractus testes sunt, Episcopus Patauiensis, Episcopus Frisingensis, Palatinus Comes, Eberhardus de Dornberg, Comes Conradus de Mosburo, Kachoch de Kirchperc, Comes Meinhardus de Rottenekke, Cunrad de Horbach, Alram de Vtendorf, Alram de Halse, Wernhart de Hagenoyve, Heinrich de Staine, Albertus Lintzeman, Comes Perenger de Leunberc, Grimolt de Staine, Sifrit Kopf, Eberhart Camerarius, Pertolt de Schiltperc, Popo de Gotulkingen, Cunrad de Prunouue, Harvvar de Autingen, Rudland de Puhse, Otto de Haichsenbach, Mangolt de Aheim, Henricus de Stritvvisen, Altman de Helug, Gozpold de Schonstain, Bertold de Stambe, Gozpolt de Nuzpero, Heinrich de Ratgozzingen, Henricus Pfolinger, Palmar, Rosset, Et alij quam plures.

XXXII.

L *V* *donicus* Dei gratia Comes Palatinus Rheni, Dux Bauariæ, omnibus in perpetuum. Quoniam labilis est memoria hominum, ideo ne ea, quæ rite aguntur, postmodum reuocentur, consueuerunt scripti munimine roborari. Quapropter confitemur & notum esse cupimus vniuersis, tam presentibus quam futuris, quod venerabilis Dominus noster *Eckbertus* Babenbergensis Episcopus, Nos & *Ottonem* filium nostram Palatinum Comitem Rheni, nostrosq; hæredes omnes, qui iure feudali succedere debent, nobis feudo, quod *Albertus* Comes antiquus de *Pogen* pater istius Comitis, qui nunc superstes est, ab Ecclesia *Babenberg* tenuit, & frater suus contra iusticiam, & præter voluntatem prædicti Episcopi violenter tenuerunt, rationabiliter infeudauit: Illo videlicet, quod à *Patauia* ex vtraque parte *Danubij* versus *Ratissponam* & ultra protenditur: hoc interposito pacto, quod nos de eodem feudo nihil infeudare, nec obligare, nec vendere, nec aliquo modo alienare debemus ab Ecclesia, vel possimus, nisi de speciali consensu præfati Episcopi vel successorum suorum, & canonicè substitutorum. Adiectum fuit præterea, quod nos & noster filius, nostrique hæredes contenti debeamus esse antiquo iure aduocatiæ, quod per privilegia, vel per seniores illius terræ poterit declarari. Præterea firmiter promissimus, quod Ecclesiã *Pambergensem* in possessionibus, iustitiis vel hominibus manuteoamus & defendamus. Item omnia jura Ecclesiæ Babenberg, promissimus pro nobis & pro nostris hæredibus nos inuiolabiliter obseruaturos. Excepit prænominatus Episcopus villam *Nezelbaoh* & alias villas intermedias vsque *Winzer* cum suis attinentiis liberas ab omni iure Aduocatiæ ipsi & ipsius Ecclesiæ retinendas: Ita tamen quod numerus mansorum duodenarium non

excedat. Et vthæc à nobis & nostro filio nostrisque hæredibus firma permaneat, & inconnulsa, præsentem paginam serenissimi Domini nostri Henrici Romanorum Regis, Adalberti Magdenburgensis Archiepiscopi, Ekeberti Babenbergensis Episcopi, Henrici Vormacensis Episcopi, Henrici Eystatensis Episcopi, Leopoldi Ducis Austriae, & nostro, nostrique filij Ottonis Palatini Comitis Rheni fecimus muniri. Testes autem huius sunt Conradus præfectus de Nürnburch, Hermannus Marchio de Baden, Rudolph Comes Palatinus de Tuvingen. Ulrichus & Eberhardus Comites de Helfenstein. Hartmannus Comes de Dilingen. Rupertus Comes de Castel. Fridericus de Truheding. Dapifer de VValburch. Conradus Pinœrna de Wintherstetin. Conradus de Winsperch. & alij quamplures. Acta sunt hæc apud *Esseling*, Anno Domini MCCXXVIII.

XXXIII.

OTto Dei gratia Comes Palatinus Rheni, Dux Bauariæ. Notum esse cupimus vniuersis. Quod nos ad petitionem Domini *Hermannii*, venerabilis Abbatis de inferiori *Altaich* talem de familia nostra & suæ Ecclesiæ admisimus condicionem, vt quodcumque aliquis de familia Ecclesiæ *Altahenensis* uxorem duxerit de familia nostra, si liberos habuerint. primogenitus ipsorum Ecclesiæ attineat supradictæ. Reliqui verò æqualiter diuidantur. Testes Rapoto Comes Palatinus. Comes Chunradus de VVazzerburch. Alaramus liber de Halz, Henricus Protonotarius. Alhardus de Preisinge. Sifridus de *Fravuenberch*, Sifridus de *Fravvenhouen*, & alij quam plures. Actum *Altahe* Anno Domini MCC. Quadragesimo tertio. Quarto Kal. Augusti.

XXXIII.

NOs *Fridericus* Dei gratia Dux Austriae & Scyriæ, & Dominus Carniol. Notum fieri volumus tam præsentibus quam futuris, quod *Hermannus* venerabilis Abbas Ecclesiæ *Altahen*, coram nobis per priuilegia probauit sufficienter, quod eadem Ecclesiæ in prædio suo, videlicet villam in *Abstorff* inferiori nullum pati debeat aduocatum, nisi quem ipse & successores sui Abbates & fratres dicti Cœnobij libero sibi & spontaneè duxerint eligendum; infringentem iura ipsorum in alium vultu commutando. Nos igitur progenitorum nostrorum, in singulis quæ ad salutaria diriguntur inhæreere vestigiis cupientes, & probationem & concessionem memoratam, huius scripti testimonio fauorabiliter duximus renouandam, præcipientes firmiter & districtè, vt is, quem loco nostri ipsis pro tempore dederimus defensorem, nullas exactiones indebitas faciat in prædium memoratum, sed iure suo, videlicet decem solidorum solutione monete vsualis tantummodo sit contentus, & tribus placitis in anno, in quibus solummodo discutiatur quæ pacem violant, saluis per omnia rebus Ecclesiæ memoratæ, nec non iure prædicto, videlicet, vt pro arbitrio sibi alium eligant defensorem, cum transgressio vel inutilitas illius postulauerit, qui pro tempore datus erit, in priuilegiis dictæ Ecclesiæ vidimus contineri. Vt autem hæc facta per nos renouatio robur obtineat perpetuæ firmitatis, præsens Instrumentum confectum in euidens testimonium prædictorum iussimus sigillorum nostrorum munimine roborari. Actum in Castro *Medlico*, Anno Domini MCCXLII. Prid. Non. Febr.

XXXV. Nos

XXXV.

NOS *Henricus* Dei gratia Babenbergensis Episcopus, per præsens scriptum notum fieri cupimus vniuersis, quod nos Priuilegium bonæ memoriæ *Ludouici* Palatini Comitis Rheni, Ducis Bauariæ, quod repositum habemus in sacro nostro in Babenberg peruidimus sigillatum sigillis quondam *Henrici* Romanorum Regis inclitæ recordationis, & aliorum Principum, quorum nomina in eodem Priuilegio continentur, non abolutum, non cancellatum, non in aliqua sui parte vitiatum. Cuius tenor per omnia talis est.

Ludouicus Dei gratia. &c. Vide supr. num. XXXVII.

Quia igitur Altahensis Ecclesia Bambergensi Ecclesiæ taliter est annexa, vt quod coniungit vnam, alteram tangere videatur, & specialiter in hoc facto, quod Aduocata Ecclesiæ Altahensis esse de feudo prædicto, ne forte possit ei præiudicium generare, si Duces Bauariæ præsentis vel futuri in aliquo venirent contra Priuilegium prænotatum. Nos ad petitionem venerabilis in Christo, & nobis dilecti *Hermannii* eiusdem Ecclesiæ Abbatis ipsum Priuilegium, quod etiam Illustres Domini *Ludouicus* & *Henricus* nunc Duces Bauariæ approbantes & renouantes sigillis suis confirmauerunt, rescribi fecimus nostri sigilli munimine roboratum. Datum in Altach, Anno Domini MCCLIV. mense Nouembri.

XXXVI.

H*enricus* Dei gratia Dux Bauariæ. Omnibus iudicibus suis gratiâ suam. Charissimi genitoris nostri O. quondam Ducis sequi beneuolentiam cupientes, Monasterio de inferiori *Altach* liberaliter indulgemus, vt si quis de familia ipsius Ecclesiæ, militaris vel rusticana persona, mulierem de nostra familia duxerit, & liberos ex ea genuerit, primogenitus ipsorum attineat Ecclesiæ memoratæ, reliqui vero pueri æqualiter diuidantur. Mandamus itaque vobis, vt cum venerabilis Abbas dicti Monasterij à vobis duxerit requirendam partitionem secundum præscripta de prædictis hominibus facientes, illos qui suæ parti obuenerint cogatis, vt sibi & Ecclesiæ suæ fidelitatis exhibeant Sacramentum, altos autem homines eiusdem Ecclesiæ sibi debitum fidelitatis sacramentum facere compellatis. Dat. in *Naternberch*. Anno Domini MCCLVI. IV. Kal. Ianuarij.

XXXVII.

NOS *Otto* Dei gratia Palatinus Comes Rheni, Dux Bauariæ, præsentibus profitemur. Quod multorum meritorum deuotionem, quam nobis & quondam charissimo patri nostro diuæ recordationis Altahense Monasterium vtiliter & reuerenter impendit, specialibus gratiæ nostræ fauoribus reponere & recognoscere cupientes, hanc pro salute & remedio progenitorum nostrorum, & specialiter præscripti Patris nostri charissimi, sibi fecimus gratiam specialem, quo commodius continuatæ subuentionis nostræ onera valeat supportare, quod quilibet Abbas eiusdem Monasterij qui pro tempore fuerit, tria talenta maioris ligaminis, & duodecim minoris salium, semel in anno deducere valeat per mutas nostras in *Burchusa* & *Schârding* absque exactione cuiuslibet thelonij siue mutæ, ita quod occasione præmissorum nihil exigatur penitus ab eisdem, vel procuratoribus eorundem, vel quibuscunque aliis, quibus prædictæ libertatis negocium duxerit committendum. Et hæc præmissæ

liber-

libertatis concessio perpetuis temporibus duratura, processit de charissimorum fratrum nostrorum *Ludouici & Stephani* expresso beneplacito atque voto. In quorum omnium evidens testimonium atque robur, præsens Instrumentum eis dedimus, nostri maioris sigilli robore communicum. Datum & actum apud *Straubingam* Anno Dñi. MCC. Nonagesimo secundo, proxima quarta feria ante *Sebastiani* Martyris.

XXXVIII.

NO *Otto* Dei gratia Palatinus Comes Rheni Dux Bauaria, tenore præsentium profiteremur, quod multorum meritorum deuotionem, quam nobis & quondam dulcissimo Patri nostro in clyta recordationis *Alrahense* Monasterium vtiliter libenter impendit, specialibus gratiæ nostræ fauoribus reposcere & recognoscere cupientes, hanc pro salute & remedio progenitorum nostrorum, & specialiter præscripti genitoris nostri charissimi, sibi fecimus gratiam specialem, quo commodius continue subuentionis nostræ onera valeat subportare, quod quilibet Abbas eiusdem Monasterij, qui pro tempore fuerit, tria talenta maioris ligaminis, & duodecim minoris salium semel in anno quocunque tempore voluerit, deducere valeat, per mutas nostras in *Buchusa & Scharding*, absque exactione cuiuslibet Thelonei siue muta, ita quod occasione præmissorum nihil exigatur ab eisdem, vel procuratoribus eorundem præmissis, & adijcimus, quod si prædictus Abbas prædictæ libertatis negocium pro tempore cuiuslibet anni, alicui, vel aliquibus committendum duxerit, seu vendendum, is vel ijdem eadem per omnia gaudere debeant libertate. Et hæc præmissæ libertatis concessio perpetuis temporibus duratura, processit de charissimi Fratris nostri *Stephani* expresso beneplacito atque voto. In quorum omnium evidens testimonium atque robur præsens Instrumentum sibi dedimus, nostri maioris sigilli robore communicum. Datum & Actum apud *Straubingam*, Anno Domini MCCXCVIII. in [vigilia] Natiuitatis *Virginis* gloriosæ.

D. Monasterium *Alrahen* inferioris à prima origine sua, vsque ad nostra tempora semper fuisse *Bauariæ* Regibus & Principibus immediate subditum, *Ein Bayrischer Landstand / des Pralatenstands* / nec vnquam ad Imperium pertinuisse, tam evidens est, & certum, quam vnquam quidquam dici dariue potest certissimum. Et hoc ipsum innumeris tum diplomatis, tum actibus possessorij comprobari potest, adeoq; comprobauit, nuper defunctus Abbas *Bernhardus* in iudicio contradictorio, ac obtinuit. Erroneum igitur est, quod in *Metropoli* pag. 177. refertur; & delenda sunt hæc verba: *MAXIMILIANVS Imperator tutelam Monasterij & ius Aduocatie Alberto Duci Bauariæ, & omnibus heredibus masculis in perpetuum tradidit, Anno 1506. Ita vt Cenobium omne id præstet eidem Duci, quod prestare debuit Imperatori & eius successoribus.* Res, vt supra dixi, longè secus habet; & facti Monasterium à prima fundatione *Bauariæ* Principibus subiectum; necnon Abbates fuerunt recensiti inter Pralatos, qui primum constitunt statum *Prouinciæ*; *Dei Pralatenstantis*, vt vulgò vocari solent.

Status vero nomine, non *Reipublicæ*, alicuius, vel Regni, aut *Prouinciæ* caput, aut supremam potestatem, hinc intelligimus: sed *Prouinciæ* regniue corpus in membra sua, siue ordines probè dispertitum, designamus.

gnamus. Sunt autem siue Regni siue Ducatus Boioariae status, more iam inde à Tassilone, Carolo M. ante etiam & post, recepto, & ad nostra vsque hæc tempora deriuato, tres distincti. Primus Clericorum: *der Geislichen/der Pfaffheit* (Sic habent vetusta diplomata) *oder Prælaten Stand.* Alter Nobilium: *der herrn/ Ritter schaffe/ vnd vom Adel.* Tertius, Plebeius: *Der Stett vnd Märck.* Et hoc quidem prudenti consilio, maturo iudicio, vtilitate quoque haud contemnenda sic constitutum fuisse, multis rationibus probari potest: nec quisquam sanè mentis in dubium reuocabit. Vetustissimis documentis conuincitur, Abbatem Altahensem inter Prælatos Boios primum semper obtinuisse. Sed de his plurim in Aduersariis nostris Bauaricis lector reperiet.

VICTOR dictus Lauser de Lantshuta, antea XX. annis parochus & curam animarum gerens in Spitz, rexit nouem menses. E. LXIX.

CASPARVS Abbas dictus Leitgeb, rexit annos XI. LX.

MATTHIAS dictus Terischerz de Thuendorf, rexit an. V. LXI.

PAVLVS Abbas dictus Gmäiner rexit an. XXXIV. mens. VIII. dies XX. VII. obiit an. 1585. LXII.

AVGVSTINVS Strobelius artium liberalium Magister, ac S.S. Theologia Doctor, prid. Cal. Augusti an. 1585 in Abbatem huius loci electus, postmodum Calend. Aug. eiusdem anni insula est insignatus. Obiit autem diem suum 10. Calend. Martij, 1592. hora secunda matutina, postquam monasterio an. 6. totidem menses, & d. 20. laudabiliter praefuit. LXIII.

QVIRINVS, alias Balthasar Grasenauer de Plädling, eum sedecim annis Prepositus remunus in Rinchnah, summa laude ac fide obiret, & præter alia multa laudabiliter acta Monasterium illud ere alieno eximeret prorsus, atq; ædificiis ornaret non spernendis; ann. 1592. XII. Calend. Maij canonicè in Abbatem huius loci est electus & confirmatus. Quo eisdem anno, V. Calend. Ianuarij post nouem mensium regiminis sui circulum pie feliciterq; non mitratu, in Christo vitam finiuit. LXIV.

BERNHARDVS Stertius huius nominis Abbas Hengersperganus atque de non obscura Hilziorum familia oriundus, cum hic nouendecim propè annis reifruentariae praefectum dignè ac cum laude ageret, & postmodum ad Eberspergensè Monasterium euocatus, ritè ac prudentissimè ibidem tam spiritualium quam temporalium administrationem aliquandiu geveret, tandem diuina fauente clementia, & mediante Patrum Fratrumque Canobij huius vnanimi consensu, VIII. Calend. Martij anni supra sesqui millesimum Nonesimi tertij summo omnium applausu Antistitis nomen & munus & meruit, & canonicè adeptus: ac præterea XV. II. Calend. Iunij, anni præfati per solemnem benedictionem mitra insignitus est. LXV.

JOHANNES HENRICVS Lutzius. Magnifici Nobilis & Clarissimi viri Wolfgangi Lutzij 3. in summo Sac. Rom. Imperij Tribunali Spiren. solim assessoris; Serenissimorum Bauaria Ducum Alberti V. Guilielmi V. & Maximiliani consiliaris & Cancellarij Tetrarchie Strubingane &c. dignissimi filius, Bernardi Abbatis successor, omnibus Officiis Monasterij hæctenus ab aliquot annis optimè functus, viuat fauente numine quam diutissime, & feliciter gubernet.

DE